

آیا می‌دانستید با عضویت در سایت جزوه بان می‌توانید به صورت رایگان جزوات و نمونه

سوالات دانشگاهی را دانلود کنید؟؟

فقط کافیست روی لینک زیر ضربه بزنید

[ورود به سایت جزوه بان](#)

Jozveban.ir

telegram.me/jozveban

sapp.ir/sopnuu

جزوات و نمونه سوالات پیام نور

@sopnuu

jozveban.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

نام درس : مقدمات تکنولوژی آموزشی

تعداد واحد : ۳ واحد

مؤلف : خدیجه علی آبادی

تهیه کننده : هاشم نعمتی – عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور مشهد

طرح درس

- این کتاب برای تدریس سه واحد درس مقدمات تکنولوژی آموزشی تهیه شده است. پیام‌گیرهای این کتاب دانشجویان رشته علوم تربیتی می‌باشند. معهدا این کتاب می‌تواند مورد استفاده معلمان نیز قرار گیرد.

اهداف كلي و بخشها

- هدف كلي اين كتاب آشنائي با مفهوم تكنولوژي آموزشي،
- طراحي منظم آموزشي و انواع رسانه هاست.
- اين كتاب شامل سه بخش است :
- -در بخش اول تاريخ و مفهوم تكنولوژي آموزشي در جهان ،تاريخچه آموزشي در ايران و تعريف تكنولوژي آمده است.
- -در بخش دوم با طراحي منظم آموزشي آشنا مي شويد.
- -در بخش سوم رسانه ها معرفي مي گردند.

بخش اول

- تاریخچه و مفهوم تکنو لوژی آموزشی
- از اسلاید ۶ الي اسلاید ۴۷

هدفهاي كلي بخش اول

- -دانشجو تکنولوژی آموزشی و مفاهیم وابسته به آن را به طور صحیح بکار می برد.
- -تاریخچه کاربرد تکنولوژی آموزشی در ایران و جهان را میداند.

هدفهاي رفتاري بخش اول

- از دانشجو انتظار مي رود پس از مطالعه اين بخش قادر باشد:
- ۱- معني تکنولوژي آموزشي را از نظر لغوي بنويسد.
- ۲- تعريف تکنولوژي آموزشي از نظر جيمز براون را از حفظ بگويد.
- ۳- تعريف سيستم را از حفظ بنويسد.
- ۴- آموزش و ياد گيري را تعريف کند.
- ۵- مدل ارتباطي ارسطو و شاتون و ويور را با هم مقايسه کند.
- ۶- اجزاء مدل اينديانا را بنويسد.

تاریخچه

- در سالهای قبل از ۱۹۰۰ گاهی معلمان اجسام حقیقی را به کلاس درس می آوردند یا کودکان را به دیدن موزه می بردند. ساتلر سوفسطائیان قرن پنجم قبل از میلاد را پیشگامان تکنولوژی آموزشی می داند.

مراحل تکامل تکنولوژی آموزشی

- تکنولوژی آموزشی در طی تکامل خود از چهار مرحله گذر کرده و اکنون وارد مرحله پنجم شده است البته این مراحل مربوط به سالهای بعد از ۱۹۰۰ است، که عبارتند از:
 - -مرحله اول: ابزار و وسایل
 - -مرحله دوم: مواد آموزش
 - -مرحله سوم: نظامهای درسی
 - -مرحله چهارم: نظامهای آموزشی
 - -مرحله پنجم: نظامهای اجتماعی
 -

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله اول :

ابزار و وسایل

- در سالهای ۱۹۰۰ کارخانه های سازنده ابزار شروع به ساختن انواع پروژکتورها کردند. گرچه در ابتدا هدف آنها این نبود که پروژکتورها در مدارس استفاده شود ولی کم کم در مدارس رسوخ کردند. فیلمهایی که نمایش داده می شد فیلمهای مستندی بودند که در رابطه با نحوه زندگی مردم دنیا حقایق ارائه می دادند و بیشتر جنبه سرگرم کننده داشتند.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله اول : ابزار و وسایل

- خیلی زود مدارس پی بردند که صرفاً مجهز بودن به ابزارهایی چون انواع پروژکتورها، یا ضبط صوت و گرامافون نمی تواند پاسخگویی نیازهای آنها و مشکل گشایی معضلات آموزشی باشد.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله دوم:

مواد آموزشی

- در این مرحله کلاسها پر جنب و جوش شدند فیلبردارها و فیلمسازها و عکاسها وارد میدان گردیدند و شروع به تولید مواد کردند از این به بعد فیلمهایی مخصوص برای آموزش در مدارس ساخته شد و کتابها و نقشه های ویژه کودکان منتشر گردید.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله دوم:

مواد آموزشی

- پژوهشهایی که در این دوره از تکامل تکنولوژی آموزشی انجام می گرفت در باره تأثیر رنگ بر آموزش، اندازه تصویر و همچنین تأثیر مشخصات تصویر برای جلب توجه بیشتر بود. اما به زودی متوجه شدند که عناصر دیگری مثل معلم و شاگرد نیز در آموزش و یاد گیری دخالت دارند.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله سوم: نظامهای درسی

- در مرحله سوم توجه به نظامهای درسی جلب شد این مرحله از سال ۱۹۵۰ به بعد در غرب مطرح شده است در این دوره از نظریه عمومی سیستمها استفاده شد و متوجه شدند تمام اجزایی که در فرآیند آموزش دخالت دارند به یکدیگر تأثیر می گذارند.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله سوم :

نظامهای درسی

- توجه به نیازها ی دقیق یاد گیرندگان و تعیین دقیق اهداف از اموری بودند که در این دوره به آن پرداخته شد. متخصصین در این دوره به کل یاد گیری و آموزش مدرسه ای به عنوان يك نظام نگریستند. در این مرحله طراحی منظم تدریس (آموزشی) یا تکنولوژی آموزشی (تدریس) مورد توجه قرار گرفت. در این مرحله انواع خود آموزها و آموزشهای برنامه ای بکار گرفته می شدند.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله چهارم: نظامهای آموزشی

- در مرحله چهارم آموزش افراد با توجه به نیازهای آنها در رابطه با جامعه خاص خود آنها مطرح است یعنی هم به فردیت شخص و نیازهای او توجه میشود و هم به نیازهای جامعه.
- در این مرحله علاوه بر کلیه افرادی که در مرحله اول، دوم و سوم تکنولوژی آموزشی میگردند برنامهریزان اقتصادی، جامعهشناسان، روانشناسان، تحلیلکنندگان بعنوان افراد متخصص بکار گرفته میشوند.

تکامل تکنولوژی آموزشی مرحله پنجم: نظامهای اجتماعی

- در این مرحله مفهوم تکنولوژی آموزشی بیشتر به عنوان فلسفه ای است حاکم بر کل آموزشی که در یک کشور برای رسیدن به هدفهای رشد و توسعه انجام می گیرد. در این مرحله تکنولوژی آموزشی مخصوص افراد یا سازمان خاصی نیست بلکه حیطة عمل هر فرد یا سازمانی را که برای رشد و توسعه کشورش کار می کند در بر میگیرد.

تکنولوژی آموزشی در ایران

- **مرحله اول:** در کشور ما ایران از سال ۱۳۰۶ (ه.ش) به بعد بعضی از مدارس اقدام به ایجاد آزمایشگاه‌های فیزیک، شیمی و علوم زیستی کرده اند اما به علی موفق نبوده اند.
- که عبارتند از: نداشتن کادر متخصص، کمبود ابزار و مواد مورد نیاز و عدم اعتقاد به کاربرد این ابزار و روش. در سال ۱۳۰۸ وزارت فرهنگ، اداره کل هنرهای زیبا را تاسیس کرد. که علاوه بر نظارت بر کلیه فعالیتهای هنری، مسئولیت استفاده از وسایل سمعی و بصری مدارس را نیز عهده دار بود.

تکنولوژی آموزشی در ایران

- **مرحله دوم:** در سال ۱۳۴۱ اداره ای به نام اداره آموزش فعالیت های سمعی و بصری در وزارت فرهنگ تشکیل گردید که بعداً به نام دفتر آموزش سمعی و بصری فعالیتهای خود را ادامه داد. این اداره اقدام به تشکیل جشنوارهای
- بین المللی فیلمهای آموزشی نمود. در جشنواره ای که در مهر ماه ۱۳۶۷ در تهران تشکیل شد، تکنولوژی آموزشی به عنوان یکی از موضوعها مورد توجه قرار داده شد.

تکنولوژی آموزشی در ایران

- **مرحله دوم:** در سال ۱۳۴۳ تلویزیون آموزشی زیر نظر وزارت آموزش و پرورش تاسیس شد.
- هدف از پخش برنامه ها جبران کمبود معلمهای متخصص و جبران کمبود آزمایشگاه بود. اما به علت عدم تطابق وقت با برنامه دبیران و مدارس پخش آن متوقف شد.

تکنولوژی آموزشی در ایران

- **مرحله سوم:** در سال ۱۳۵۳ دوره فوق لیسانس تکنولوژی آموزشی تاسیس شد. هدف از تاسیس دوره فوق لیسانس تهیه کادر متخصص برای سرپرستی مراکز یادگیری در بیست منطقه از استانهای کشور بود. آموزش برنامه ریزی شده و تولید مواد بر اساس آن در همین سال توسط تلویزیون آموزشی در ایران شروع شد.
- تلویزیون آموزشی این کار را با سیستم ۸۰ شروع نمود.

تکنولوژی آموزشی در ایران

- **مرحله چهارم:** نمونه مرحله چهارم تکنولوژی آموزشی در ایران ایجاد دانشگاه آزاد است. این دانشگاه با استفاده از روش چند رسانه ای هدفش آموزش بر اساس نیازهای فردی و تربیت افراد متخصص مورد نیاز جامعه بود.

تکنولوژی آموزشی در ایران

- **مرحله پنجم:** مفهوم مرحله پنجم تکنولوژی در ایران فقط بصورت مقالاتی پراکنده مورد بررسی قرار گرفته است.

معني لغوي ٽكنولوژي آموزشي

- واژه ٽكنولوژي آموزشي **technology** از ريشه يوناني **technologia** به معني برخورد سيستمٽيڪ مي آيد. پس مي توانيم ٽكنولوژي آموزشي را از نظر لغوي کاربرد دانش يا يافته هاي علمي براي مقاصد آموزشي، يا برخورد سيستمٽيڪ با آموزش بدانيم.

تعريف تكنولوجي آموزشي در اوائل دهه ۱۹۵۰

- تكنولوجي آموزشي را به صورتهاي گوناگون تعريف کرده اند. اما در سالهاي اوائل ۱۹۵۰ که سالهاي شروع گسترش تكنولوجي آموزشي مي باشد. تكنولوجي آموزشي را آن رشته از فعاليتهاي سيستميك مي دانستند که ماشين، مدادوتكنيك را براي رسيدن به هدفهاي آموزش و پرورش به يکديگر نزديك کند. (شيخيان، ب، ۱۳۵۳)

تعريف كميته مخصوص تكنولوجي آموزشي

- تعريفى كه كميته مخصوص تكنولوجي آموزشي در آكادمي ملي مهندسي آمريكا از تكنولوجي آموزشي مي كند چنين است: مجموعه اي از معلومات ناشي از كار بست علوم آموزشي ويادگيري در دنياي حقيقي كلاس درس، همراه با ابزار ها و روشهايي كه كار بست علوم نامبرده در بالا را تسهيل كنند . (آرمنوي ودال، ۱۳۵۳)

تعريف تكنولوجي آموزشي از دیدگاه جي.آر.گاس

- طرح سازمان یافته و استوار يك سیستم فراگیری که از مزایای روشهای نوین ارتباط جمعی، ابزار و وسایل بصری، سازمان بندي کلاس درسي و روشهای جدید تدریس، بهره گیری می کند ولي در عين حال از آنها انتظار نیز ندارد (آرمنوي ودال، ۱۳۵۳)

تعريف جيمز براون از تكنولوجي آموزشي

- تعريف از تكنولوجي آموزشي كه اكنون تقريباً مورد پذيرش همه است تعريف جيمز براون است.
طراحي، اجرا، و ارزشيابي سيستميك تمامي فرايند يادگيري و آموزش بر اساس هدفهاي مشخص و نتايج تحقيقات در زمينه هاي يادگيري انساني و ارتباط و همچنين بكار گرفتن مجموعه اي از منابع انساني و غير انساني به منظور ايجاد آموزش مؤثر مي داند.

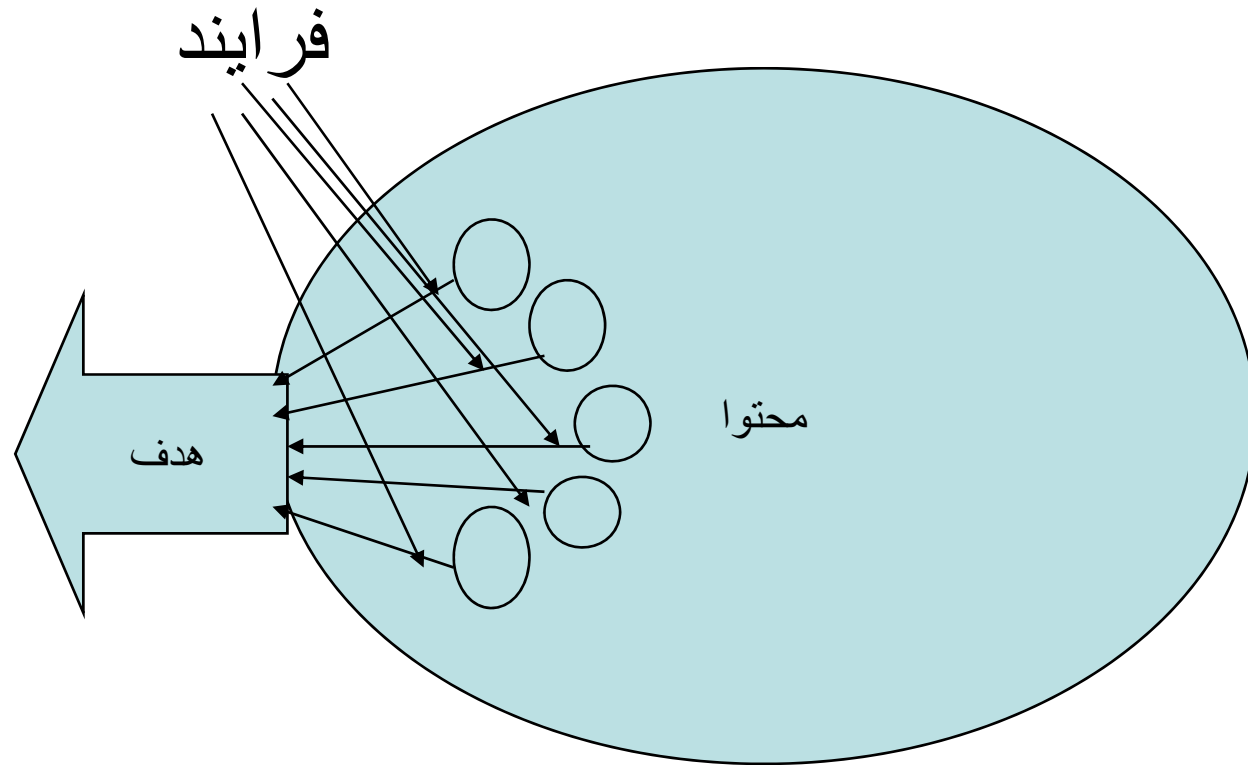
واژه هاي بكار گرفته شده در تعريف جيمز براون

- در تعريف جيمز براون از تكنولوژي آموزشي طرح ريزي سيستميك، كاربرد ماهرانه توليدات تكنولوژي و نتايج تحقيقات روانشناسي تربيتي و ارتباط اموري اساسي مي باشد. در اين تعريف از واژه هاي سيستم، فرآيند آموزش و يادگيري و ارتباط استفاده شده است.

تعريف باناتي از سيستم

- بنظر مي رسد كه واژه سيستم واژه اي است مناسب روز. باناتي معني واژه نامه اي معادل سيستم را چنين بيان مي كند : مجموعه اي از اشياء كه به وسيله نوعي تعامل يا وابستگي متقابل و منظم وحدت يافته اند، يك كلي ارگانيك يا سازمان يافته چون منظومه شمسي يا يك سيستم تلگراف جديد.

سیستم اقتباس از بلا اچ باناتی

توضیح شکل قبلي

- مطابق این تعریف در هر سیستم اجزایی وجود دارد که بهم مربوط اند و بطور دائم با یکدیگر در حال کنش متقابل یا تعادل هستند. این اجزا محتوای سیستم هستند. اجزاء کارهایی را انجام می دهند که به هر کدام از آن کارها فرایندمی گویند. انجام این کارها برای رسیدن به يك هدف معین است.

سیستم برتر و خرده سیستم

- سیستمها در سطح وسیعتری از محیط خود عمل می کنند که این سطح وسیعتر را خرده سیستم و سیستم بزرگتر را سیستم برتر آن می گویند مثلاً دبستان خرده سیستمی از نظام آموزش ابتدایی است، پس نظام آموزش ابتدایی سیستم برتر دبستان و خود خرده سیستمی از نظام آموزش و پرورش است.

تعريف آموزش

- واژه آموزش واژه اي است که به نظر مي رسد در مورد مفهوم آن ابهام چندان وجود نداشته باشد آموزش فعاليتهاي هدفمند معلم براي ايجاد ياد گیرنده است . که بصورت کنش متقابل بين او و يك يا چند ياد گیرنده جريان مي يابد.

آموزش

- این تعریف از آموزش بیشتر آموزشی کلامی یا بکارگیری ارتباط رو-در-رو در آموزش را در نظر مجسم می کند. در صورتی که آموزش که در تعریف برآون مورد نظر است کلیه فعالیتهای هدفمندی است که برای ایجاد یادگیری صورت می گیرد.

تعريف يادگيري

- در اينجا انواع يادگيري مورد توجه است که براي آن برنامه ريزي شده باشد تعريف يادگيري که به حيطه کار تکنولوژي آموزشي نزديکي بيشتري دارد تعريف ذيل است: يادگيري يعني تغيير کم و بيش دائمي در رفتار بالقوه يادگيرنده، مشروط بر اين که اين تغيير بر اثر تجربه رخ داده باشد نه اين که حاصل عوامل چون خستگي، استعمال داروهاي مخدر، و تغييرات ناشي از بلوغ باشد.

تعريف ارتباط

- ارتباط: ارتباط از نظر لغوي به معني انتقال ،سرايت،انتشار
- است. ریشه آن واژه لاتيني **communic** است که آن را تفاهيم و اشتراك فکر هم توجه کرده اند. وقتي مي گوييم با کسي ارتباط برقرار کرده ايم منظور يك عمل فيزيکي و ارتباط جسمي نيست بلکه بيشتتر ارتباط فکري است.

مدلهای ارتباطی و فرایند ارتباط

- در تکنولوژی آموزشی ما هر موقعیت آموزشی را یک موقعیت ارتباطی می دانیم و برای این که ارتباط برقرار شود یا فرایند آموزش و یادگیری به نحو مطلوب به نتیجه برسد ما باید اجزایی را که فرایند ارتباط دخالت دارند، شناسایی کنیم به همین دلیل به توضیح مدلهای ارتباطی و اجزاء آن می پردازیم.

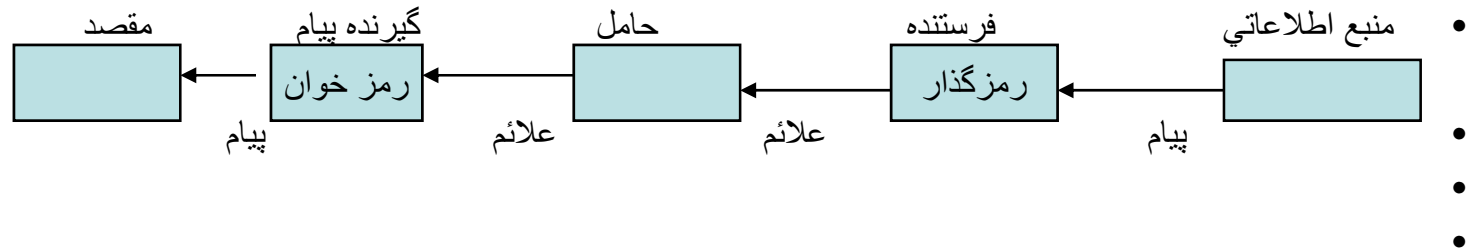
مدل ارسطو

- گفتیم که ارتباط يك فرایند است. اولین کسی که ارتباط را بصورت يك مدل ارائه داد ارسطو بود. ارسطو هر ارتباط را دارای سه جزء می دانست.
- (گوینده، گفتار و مخاطب) ارسطو برای ایجاد ارتباط وجود هر سه جزء را لازم می دانست. ارسطو در مدل خود فقط به ارتباطهای رودررو به صورت گفتاری توجه داشت.

مدل شانون وویور

- شانون وویور که هر دو از کارمندان شرکت بل بودند. این مدل را برای توجیه برقراری ارتباط فیزیکی ارائه دادند. این مدل خطی است و در بسیاری از علوم مخصوصاً در رشته علوم رفتاری این مدل را برای تعیین موقعیتهای ارتباطی درون گروهی بکار می‌برند.

مدل شانون و ویور-اقتباس از مورتسن

مقایسه مدل ارسطو و شانون و ویور

- اجزاء مدل شانون و ویور از مدل ارسطو بیشتر است.
عنصری که در مدل ارسطو به عنوان گوینده مورد توجه قرار می‌گرفت در اینجا منبع اطلاعاتی و فرستنده است.
عنصر مخاطب در مدل ارسطو، در این مدل گیرنده و مقصد هر دو را در بر می‌گیرد. حامل ارتباطی در مدل ارسطو مورد توجه قرار نگرفته است.

مدل هارولد لسول

- مدلی است که اجزاء آن در موقعیتهای آموزشی بیشتر قابل مشاهده است. این مدل عناصر يك موقعیت ارتباطی را به کمک کلمات سوآلی شناسایی می کند. در این مدل ارتباطی جایی برای هدف از ارتباط در نظر گرفته نشده است.

عناصر مدل هارولد لوسول

- این مدل دارای پنج عنصر است که عبارتند از:
- -چه کسی (گوینده پیام: نویسنده، سخنران، کارگردان فیلم)
- -چه می گوید (پیام: نوشته، گفتار، نماها و موسیقی زمینه و صدا)
- -از چه راهی (حامل ارتباطی: کتاب، امواج هوا، فیلم)
- -به چه کسی (مخاطب: خوانندگان، شنوندگان، بینندگان فیلم)
- با چه تاثیری (اثر پیام گیرنده: بسته به محتوای پیام تاثیر برگیرندگان متفاوت است)

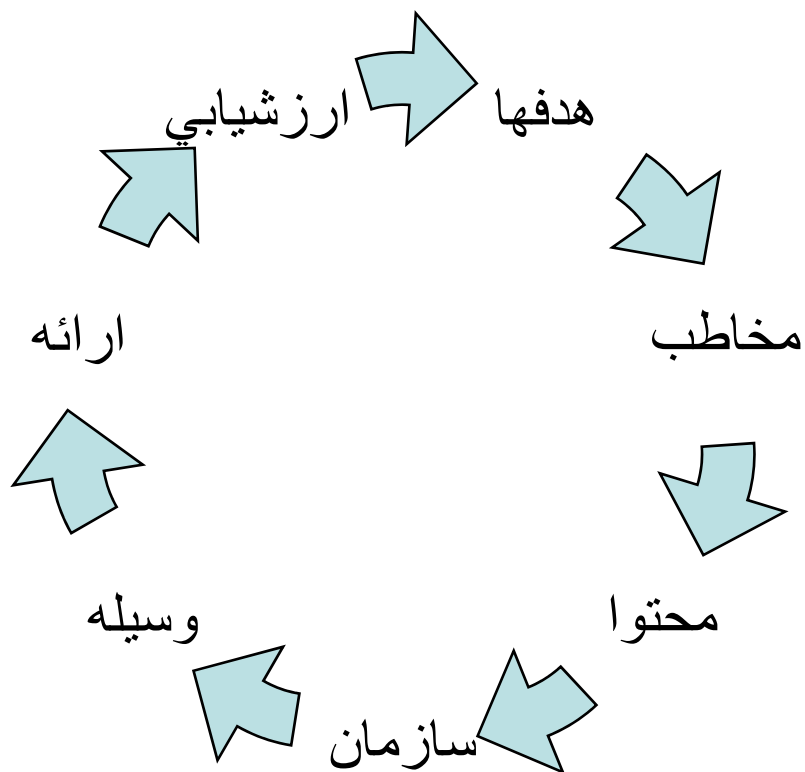
مدل ویلبر شرام

- شرام با استفاده از مدل شانون و ویور مدلی بوجود آورد برای ارتباطهای دو جانبه. او رمز خوانی و رمز گذاری را فعالیتهایی میداند که بوسیله فرستنده و گیرنده پیام به طور همزمان انجام می گیرد.

مدل ایندیا نا

- مدل دیگری که توسط شیخیان (۱۳۵۶) به عنوان مدل ایندیانا معرفی شده است. ارتباط را به شکل دایره معرفی می کند. این مدل از شیوه سیستمها و روانشناسی تر بی‌تی بهره می گیرد و به اصول سازماندهی نیز توجه دارد.
- نکته مهم در این مدل این است که هدفها باید عینی و قابل
- اندازه گیری باشد.

اجزاء مدل ایندیانا

- -هدفها
- -مخاطب
- -محتوا
- -سازمان
- -وسیله
- -آرائه
- -ارزشیابی

بخش دوم

● طراحی منظم آموزشی

● از اسلاید ۴۹ الی اسلاید ۱۸۳

هدفهاي كلي بخش دوم

- ۱-طراحي منظم آموزشي را مي داند.
- ۲-مورد استفاده از طراحي منظم آموزشي را درك مي كند.

هدفهاي رفتاري بخش دوم

- دانشجو قادر خواهد بود :
- ۱- شکل مدل ارتباطي را که طرح منظم آموزشي بر اساس آن است با مداد روي کاغذ رسم کند.
- ۲- موارد استفاده از طراحي منظم آموزشي را از حفظ فهرست کند.
- ۳- بدون استفاده از جزوه اجزاء يك طرح منظم آموزشي را به طور کتبي فهرست کند.

طراحی منظم آموزشی

- در این بخش ابتدا مدلی برای طراحی منظم آموزشی ارائه می‌گردد. شما با اجزاء یا عناصر این مدل بطور مختصر آشنا می‌شوید. این مدل از روال سیستمها و ارتباط که در بخش قبل با آنها آشنا شدید استفاده می‌کند.

تعريف مدل

- مدل به مجموعه سازمان یافته ای از روالهای خاص گفته می شود که برای حل عملی مسئله ای با هدف مشخص طراحی شده است. پس هدف از ارائه مدل حل مسئله یا مشکل می باشد.

مدل منظم آموزشی

- در مدلي که در اینجا ارائه شده سعی بر این بوده است که کلیه جوانب يك موقعیت آموزشی در نظر گرفته شود. این مدل برای حل مسئله ای است که ماهیت آموزشی دارد. این مدل را می توان هم برای هدفهای کوتاه مدت و هم برای هدفهای بلند مدت به کار برد.

اجزاء مدل منظم آموزشی

این مدل یا طرح شامل ۱۲ جزء است :

- ۱- تعیین هدفهای کلی
- ۲- تعیین هدفهای رفتاری
- ۳- تعیین تکلیف یا تعیین سلسله مراتب یادگیری
- ۴- تعیین رفتار ورودی و سنجش آن
- ۵- انتخاب محتوا
- ۶- تعیین روشها و فنون آموزشی
- ۷- سازماندهی گروهها
- ۸- تنظیم زمان و فضا
- ۹- انتخاب منابع انسانی و غیر انسانی
- ۱۰- اجرای تدریس
- ۱۱- ارزشیابی عملکرد
- ۱۲- بازخورد

فصل اول

تعیین اهداف کلی

- هدف کلی این فصل
- دانشجو:
- ۱- هدفهای کلی آموزشی را درک میکند.
- ۲- از هدفهای کلی ارزشیابی به عمل می آورد.

فصل اول

تعیین اهداف کلی

- هدفهای رفتاری فصل اول
- دانشجو میتواند:
- ۱- تمام معیارهای ارائه شده برای هدفهای کلی را فهرست وار بنویسد.
- ۲- اشکال هر هدف کلی را که در اختیار او گذاشته می شود فوراً بیان کند.

هدفها : تعیین هدفهاي كلي

- قدم اول در طراحی منظم آموزشی این است که هدفهاي كلي تعیین مي شود . در تعیین هدفهاي كلي شما به بیان مقاصد آموزشی مي پردازيد. در آموزش رسمي کشور ما هدفهاي كلي از قبل تعیین مي شود. و از طریق شوراي عالي فرهنگ و شوراهاي برنامه ريزي در اختيار دفاتر مختلف کارشناسي قرار مي گيرد.

نمونه اي از يك هدف كلي

- در ابتدای کتاب راهنمای معلم برای کتاب ریاضی سال سوم دبستان این هدف ذکر شده است.
ایجاد توانایی در انجام محاسبات ذهنی و حدس و تخمین زدن کمیتها در حدود نیازهای زندگی روزمره.

بیان رهنمودهایی در تعیین هدفهای کلی با ذکر نمونه

- در بیان هدفهای کلی اشکالاتی موجود است .
شما به عنوان معلم یا طراح آموزشی باید سعی کنید ابتدا این اشکالات را رفع کنید. بکار بستن رهنمودهایی که در اسلایدهای بعدی ذکر شده، نوشتن هدفهای کلی را برای شما ساده می کند.

رهنمود شماره ۱

- ۱- هر هدف كلي را با يك فعل (مي داند، ارزش قائل مي شود و...) بيان كنيد.
- هدف: جمع اعداد
- هدف اصلاح شده: جمع اعداد دو رقمي با دو رقمي را ياد مي گيرد.

رهنمود شماره ۲

- کلمات و عبارات اضافي و غير ضروري مانند(دانش آموز مي تواند ...-يادانش آموز توانايي آن را داردکه ...)را به کار نبريد.
- مثال:دانش آموز توانايي آن را دارد که مطالب خواندني تعيين شده را بفهمد.

رهنمود شماره ۳

- هر هدف را بر حسب کارایی که دانش آموز در پایان آموزش باید انجام دهد بیان کنید.
نه بر حسب کاری که معلم باید انجام دهد.
- مثال: آموزش امتحان جمع و جمع چند عدد.
- هدف فوق را به صورت (اعداد سه رقمی را جمع می کند). اصلاح می کنیم.

رهنمود شماره ۴

- هر هدف را بر حسب محصول یاد گیری بیان کنید نه بر حسب فرایند یادگیری .
- مثال(دانش اصولی را یاد می گیرد.)
- این هدف را چنین اصلاح می کنیم.
- (اصول اساسی را در موقعیتهای جدید بکار می برد.)

رهنمود شماره ۵

- هر هدف را طوري بيان كنيد كه رفتار نهايي را نشان دهد نه موضوع درسي را.
- مثال: چگونگي تشكيل باران
- اين هدف را چنين اصلاح ميكنيم:
- ((نحوه تشكيل باران را بيان مي كند.))

رهنمود شماره ۶

- هر هدف را طوري بيان كنيد كه فقط يك محصول
- يادگيري را نشان دهد نه تركيبی از چند محصول يادگيري را.
- مثال هدف روش علمي را مي داند و آن را شيوه مؤثري بكار مي گيرد. اصلاح شده: در حل مسائل علمي از روشهاي علمي مناسب استفاده مي کند.

رهنمود شماره ۷

- هر هدف را در يك سطح کلیت مناسب بیان کنید، یعنی در سطحي که بر وضوح محصول یاد گیری مورد نظر را نشان دهد.
- مثال: به زبان انگلیسي ارتباط برقرار می کند. اصلاح شده انگلیسي را درست و واضح می نویسد.

فصل دوم

تعیین هدفهای رفتاری

- هدفهای کلی فصل دوم
- دانشجو:
 - ۱- با طبقه بندی باز ده های یاد گیری آشناست.
 - ۲- هدفهای رفتاری را درک می کند.
 - ۳- طرز نوشتن هدفهای رفتاری را میداند.

فصل دوم

تعیین هدفهای رفتاری

- هدفهای رفتاری فصل دوم

از دانشجو انتظار میرود:

۱- تعریف هر کدام از طبقات طبقه بندی گانیه را از حفظ بنویسد

۲- در موقعیت امتحانی، با نوشتن اهداف رفتاری برای دروس خواسته شده دوره ابتدایی توانایی خود را در نوشتن اهداف نشان دهد. متن درس در اختیار او قرار می گیرد.

تعريف هدفهاي رفتاري

- قدم دوم در طراحي منظم آموزشي تبديل هدفهاي كلي به هدفهاي رفتاري است. هدفهاي رفتاري عبارتي هستند كه منظور ما را از آموزش در قالب رفتاري كه انتظار داريم دانش آموز از خود نشان دهد بيان مي كنند.

تعیین هدفهای رفتاری

- بیان هدفها به صورت رفتار دانش آموز و در اختیار دانش آموز گذراندن این هدفها سبب می شود که دانش آموز بداند و چه انتظار می رود و معلم نیز با استفاده از آن هدفها قادر است ارزشیابی منسجم تر از رفتار دانش آموز بعمل آورد

طبقه بندی بازده های یادگیری

- برای نوشتن هدفهای رفتاری ابتدا باید بازده های یادگیری را طبقه بندی کرد. به کمک طبقه بندیها برنامه ریزان درسی می توانند مشخص نمایند و تجارب یادگیری و تدابیر ارزشیابی را طرح ریزی کنند. در اسلایدهای بعدی به توضیح دو نوع از این طبقه بندیها می پردازیم.

طبقه بندي بلوم

- مشهورترين طبقه بندي موجود طبقه بندي بلوم است. بلوم بازدههاي يادگيري را به سه حوزه مختلف طبقه بندي مي کند.
- ۱- حوزه شناختي
- ۲- حوزه رواني-حرکتی
- ۳- حوزه عاطفي

طبقه بندی بلوم

حوزه شناختی

- شامل هدفهایی است که با یادآوری یا باز شناسی دانش و رشد تواناییها و مهارتهای ذهنی سر و کار دارند.
- این حوزه دارای شش طبقه است که عبارتند از:
- ۱-دانش
- ۲-فهمیدن
- ۳-به کار بستن
- ۴-تحلیل
- ۵-ترکیب
- ۶-ارزشیابی

حوزه شناختي طبقه دانش

- شامل یادآوری امور جزئی و کلی، یادآوری روشها و فرایندها، یادآوری الگوها، ساختها و موقعیتهاست.
- این طبقه به طور عمده بر فرایندهای روانشناختی یادآوری تاکید میکند.

حوزه شناختي طبقه فهمیدن

- در فهمیدن فرد قادر است هدف اصلي يك ارتباط را درك کند و مي تواند موارد يا اندیشه هايي را كه ارتباط مورد نظر بدان پرداخته مورد استفاده قرار دهد.

حوزه شناختی

طبقات کار بستن و تحلیل

- کار بستن: استفاده از انتزائیات در موقعیتهای ویژه عینی است.
- تحلیل: شکستن يك ارتباط به اجزایا عناصر تشکیل دهنده آن به گونهای که سلسله مراتب نسبی اندیشه ها به صورت روشنی نشان داده شود.

حوزه شناختي طبقات تركيب و ارزشيابي

- تركيب: پهلوي هم گذاشتن عناصر و اجزاء براي ايجاد يك كل است.
- ارزشيابي: داوري در مورد ارزش مطالب و روشها براي مقاصد معين است.

طبقه بندي بلوم حوزه رواني حرکتي

- هدفهائي که به مهارت حرکتی یا ماهیچه ای، دستکاری مواد یا ابزار، یا کارهایی که نیاز به هماهنگی عضله‌های عصبی دارند جزء این حوزه قرار می‌گیرند.

طبقه بندی بلوم حوزه عاطفی

- هدفهایی که بر احساسات، عواطف، یا در جاهای از پذیرش یا تردید یک مطلب تأکید می کنند جزء این حوزه قرار میگیرند.
- این حوزه دارای ۵ طبقه به قرار ذیل است:
- ۱- دریافت کردن
- ۲- پاسخ دادن
- ۳- ارزش قایل شدن
- ۴- سازمان دادن به ارزشها
- ۵- تشخیص به وسیله یک ارزش یا مجموعه ای از ارزشها

حوزه عاطفي طبقه دريافت كردن

- ياد گيرنده نسبت به وجود يك پديده يا محرك مشخص حساس مي شود. يعني نسبت به دريافت آنها به طور آگاهانه علاقه پيدا مي كند و به طور انتخابي به پديده يا محرك توجه مي كند.

حوزه عاطفی

طبقه پاسخ دادن

- در این مرحله یاد گیرنده نه تنها علاقمند به توجه داشتن نسبت به پدیده یا محرک است بلکه به طور فعالانه توجه می کند. در اینجا یاد گیرنده از انجام فعالیت احساس رضایت خاطر می کند.

حوزه عاطفي طبقه ارزش قائل شدن

- یاد گیرنده براي يك پدیده، چیز یا رفتار ارزش قائل مي شود. در اینجا یاد گیرنده مجموعه اي از ارزشها یا اندیشه هاي مشخص را دروني مي کند و این اندیشه ها حالت نگرش شخصي او را پيدا مي کند.

حوزه عاطفي

طبقه سازمان دادن به ارزشها

- در این طبقه یاد گیرنده مفهوم يك ارزش را درك کرده و برای خود از مجموعه ارزشهاي مختلف يك نظام كلي ارزشها را سازمان مي دهد.

حوزه عاطفي

طبقه تشخیص به وسیله يك ارزش یا مجموعه اي از ارزشها

- یاد گیرنده در درون خود يك سلسله مراتب از نظام ارزشها به وجود آورده است که رفتار فردي او را کنترل مي کند. کنترل آن قدر بر رفتار فرد تاثیر مي گذارد که مي توان او را به صورت فردي که داراي تمایلات چنین یا چنان است توصیف کرد.

طبقه بندي گانيه

- طبقه بندي ديگري كه مي تواند براي نوشتن هدفهاي رفتاري مورد استفاده قرار گيرد طبقه بندي گانيه است.
- گانيه بازده هاي ياد گيري را به پنج دسته تقسيم مي كند:
 - ۱- اطلاعات كلامي
 - ۲- مهارت هاي ذهني
 - ۳- راهبردهاي شناختي
 - ۴- مهارت هاي حركتي
 - ۵- نگرشها

مقایسه طبقه بندی بلوم با طبقه بندی گانیه

- از مقایسه طبقه بندی هدفهای آموزشی بلوم و بازده های یادگیری گانیه چنین برمیآید که سه حوزه اول طبقه بندی گانیه یعنی اطلاعات کلامی، مهارتهای ذهنی و راهبردهای شناختی، معادل حوزه شناختی بلوم است. حوزه چهارم مهارتهای حرکتی معادل حوزه روانی حرکتی و نگرشها معادل حوزه عاطفی است.

خرده طبقات طبقه بندی گانیه

- طبقه بندی گانیه دارای خرده طبقاتی نیز می باشد (بریگز و ویگر (۱۹۸۱)). سه خرده طبقه برای اطلاعات کلامی و پنج خرده طبقه برای مهارت‌های ذهنی. این خرده طبقات به همراه سه طبقه دیگر مجموعاً یازده طبقه را تشکیل می دهند که در اسلایدهای بعدی به توضیح آن می پردازیم.

طبقه بندي بلوم طبقه اطلاعات کلامي

قادر به بيان اندیشه هاي خود بودن توانايي ياد گرفته شده اي است که به آن اطلاعات کلامي شده يا صرفا اطلاعات کلامي نام داده اند.

اطلاعات کلامي به سه خرده طبقه تقسيم مي شود :

۱- ياد گيري کلمات

۲- ياد گيري غير کلمات

۳- ياد گيري معني دار

ياد گيري کلمات

- کلمات، نامها و نمادها به ذهن سپرده مي شوند و بدون هيچ تغييری باز خواني مي شوند-شبيه ياد گيري طوطيوار
- است-مانند يادگيري لغات و معاني آنها
- نمونه اي از اين هدف: دانش آموز شعر صفحه ۵۴ کتاب را از حفظ بخواند.

یاد گیری غیر کلمات

- این یاد گیری را یاد گیری حقایق نیز می گویند. ما به راحتی حقایقی مانند فردوسی شاعر بزرگی است را یاد می گیریم.
- حقایق به صورت کلمات در ذهن ذخیره و از طریق بیان کلمات شخص نشان می دهد که حقایق را یاد گرفته است.
- نمونه ای از این هدف: در موقعیت امتحانی دانش آموز قادر باشد بر اساس مطالب کتاب دلایل بروز جنگ جهانی دوم را کتبا شرح دهد.

ياد گيري معني داري

- در اين خرده طبقه دانش آموز اطلاعات سازمان داده شده را به زبان خود بيان مي کند. البته تفسير يا کاربرد مطرح نيست ولي توانايي دانش آموز در سازمان دادن به مطالب مطرح است.
- نمونه اي از اين هدف: پس از ديدن فيلم نيروي جاذبه زمين دانش آموز خلاصه آن را در يك صفحه بنويسد.

طبقه بندي بلوم

طبقه مهارت‌هاي ذهني

- ياد گيري اطلاعات به دانستن و مهارت ذهني به توانست مربوط است. مهارت ذهني ياد گيرنده را قادر مي سازد تا از طريق نمادها به محيط پاسخ دهد.
- دانستن جدول ضرب به اطلاعات کلامي مربوط است و انجام ضرب چند رقمي در چند رقمي داشتن مهارت ذهني در زمينه ضرب است.

خرده طبقات مهارت‌های ذهنی

- گانیه و بریگز (۱۹۷۹) مهارت‌های ذهنی را به پنج خرده طبقه تقسیم کرده اند.
- ۱- تمیز دادن
- ۲- مفاهیم محسوس
- ۳- مفاهیم تعریف شده
- ۴- استفاده از قواعد
- ۵- حل مسئله
- رابطه این مهارتها رابطه ای سلسله مراتبی است.

تمییز دادن

- هر گاه كودك یاد گرفت بین ویژگیهای خاص محرکها تمییز قایل شود در او توانایی تمییز دادن تشکیل شده است.
- نمونه ای از این هدف: با در اختیار گذاشتن يك صفحه از مجله رشد نو آموز كودك قادر باشد با خط کشیدن زیر کلماتی که دارای حرف ر هستند شکل این حرف را تمییز دهد.

مفاهيم محسوس

- مفاهيم محسوس چيزهايي هستند كه داراي صفات فيزيكي هستند اين صفات را مي توان ديد، لمس كرد به آن اشاره كرد يا شناسايي كرد.
- نمونه اي از اين هدف: مقداري لوبيا روي ميز مي گذاريم. از كودك مي خواهيم تا با جدا كردن، لوبياهاي چشم بلبلي،
- مفهوم لوبياي چشم بلبلي را شناسايي كند.

مفاهيم تعريف شده

- بعضي از مفاهيم داراي صفات قابل احساس كردن نيستند.
- يعني براي رسيدن به درك كاملي از مفهوم، بايد آن مفهوم را تعريف كرد. به اين مفاهيم، مفاهيم انتزاعي نيز مي گويند.
- اين مفاهيم قواعدي هستند كه براي دسته بندي كردن بكار مي روند.

استفاده از قواعد

- یاد گیری قاعده یا اصل یاد گیری روابط بین مفاهیم است.
- میزان پیچیدگی اصل یا قاعده به تعداد مفاهیمی که در آن ارائه می شود بستگی دارد.
- نمونه هدف از این خرده طبقه: کسرهایی در اختیار دانش آموز قرار داده می شود. با بکار بستن قواعد کوچکترین مضرب مشترك و جمع کسرها، توانایی خود را در بکار بستن قواعد نشان دهد.

حل مسئله

- آخرین مرحله مهارتهای ذهنی حل مسئله است. یاد گیرنده وقتی قادر به حل مسئله خواهد بود که بر مفاهیم و قواعد یا اصول مسلط باشد.
- چیزی که موقعیت یادگیری را یک موقعیت حل مسئله می کند عدم وجود هر گونه راهنمایی است.

نمونه اي براي خرده هدف حل مسئله

در کلاس اول ،ياد گیرنده کلمات تازه اي را که به او گفته مي شود بنويسد(توجه کنید که در ضمن نوشتن هيچگونه را هنامايي نبايد صورت گیرد)

طبقه بندی بلوم

طبقه راهبردهای شناختی

- مهارتهایی که فرایند های درونی یاد گیرنده را کنترل می کنند گانیه راهبرد های شناختی نامیده است.
- هنگامی یاد گیرنده به راهبردهای شناختی دست یافته است که مهارتهایی را که یادگیری، یاد آوری و تفکر خودش را رهبری کند یاد گرفته باشد.
- در طبقه راهبردهای شناختی فرایند های درونی یاد گیرنده توسط خود او رهبری میشود

مقایسه راهبردهای شناختی با سایر مهارتهای ذهنی

- مهارت های ذهنی بیشتر مربوط به موضوعهایی هستند که از خارج از فرد است، مثلاً جملات، پاراگرافها، نمودارها.
- بر عکس موضوع راهبردهای شناختی فرایندهای تفکر خود یاد گیرنده است. به عبارت دیگر موضوع راهبردهای شناختی مربوط به درون فرد است.

نمونه اي از يك هدف در طبقه راهبرد شناختي

- توصيفي كتبي از مشكلات رفتاري دانش آموزان در اختيار ياد گيرنده قرار مي گيرد. او بايد قادر باشد تا راهبرد هايي را براي كنترل رفتار آنها ابداع كند و توصيف خود را به صورت كتبي ارائه دهد.

طبقه بندي بلوم

طبقه مهارت‌هاي حرکتي

- مهارت‌هاي حرکتي توانايي هاي ياد گرفته شده‌هاي هستند که باز ده شان در سرعت، صحت، شدت يا نرمي حرکات بدني منعکس مي شوند. (گانيه و بريگز) در طبقه بندي بلوم به اين مهارت‌هاي حرکتي، مهارت‌هاي رواني-حرکتي گفته مي شود.
- در مهارت‌هاي حرکتي فرد با انجام اعمال بدني يك سلسله حرکات را اجرا مي کند.

نمونه هدفهائي از طبقه مهارتهاي حرکتي

- ۱- ياد گیرنده در خیابان با آمد و شد معمولي، ماشین خود را بین دو ماشيني که در کنار خیابان پارک کرده اند، پارک کند.
- ۲- در مقابل کلاس بتواند شعر صفحه ۲۵ را دکلمه کند.

طبقه بندي بلوم

طبقه نگرشها

- حالي دروني كه بر انتخاب عمل فرد نسبت به يك چيز، يك شخص يا يك رويداد اثر مي گذارد نگرش خوانده مي شود
- اندازه گيري نگرش افراد نسبت به چيزها، اشخاص يا رويدادها بر حسب تعداد دفعاتي كه فرد عمل شخصي خود را انتخاب مي كند صورت مي گيرد.
- در طبقه نگرش فرد از بين يك سلسله پاسخها، پاسخ معيني را انتخاب ميكند.

نمونه اي از يك هدف در طبقه نگرش

- وقتي شرکت در کلاس درس اختياري است، دانش آموز حضور در کلاس درس را انتخاب کند. دانش آموز از ۱۰ جلسه کلاس تشکیل شده حداقل در ۸ جلسه شرکت کند.

نوشتن هدفهاي رفتاري

تعريف هدف رفتاري

- هدف رفتاري عباراتي است كه مقصود ما را از آموزش در قالب رفتار نهايي يا بازده ياد گيري دانش آموز بيان ميكند.
- هر هدف رفتاري داراي پنج جزء است:
- ۱- موقعيت
- ۲- توانايي ياد گرفته شده
- ۳- موضوع
- ۴- عمل
- ۵- ابزار، محدوديتها و شرايط ويژه

اجزاء هدف رفتاري

موقعيت

- در چه محيطي رفتار صورت مي گيرد و با چه نوع آزموني امتحان مي شود.
- در اين بخش از هدف ، هم محيطي که دانش آموز در آن رفتار تازه کسب شده را از خود نشان مي دهد يا محيطي امتحاني و صيف مي شود و هم امتحاني که دانش آموز در آن شرکت مي کند.

نمونه هدف براي موقعيت

- زير عبارت مربوط به موقعيت در هدف زير با رنگ آبي مشخص شده است:
- سه رنگ اصلي زرد، آبي، قرمز در اختيار دانش آموز قرار داده مي شود، با مخلوط كردن دو رنگ دانش آموز رنگ نارنجي را به وجود مي آورد.

اجزاء هدف رفتاري توانايي ياد گرفته شده

- اين توانايي از مشاهده اعمال دانش آموز در يك موقعيت امتحاني استنتاج مي شود. گانيه و بريگز معتقدند كه اين جزء از مهمترين اجزاء هدف است. و نبايد مورد غفلت قرار گيرد.

نمونه هدف براي توانايي ياد گرفته شده

به هدفی که در زیر آمده است نگاه کنید. زیر عبارت مربوط به توانایی یاد گرفته شده خط کشیده است:

در موقعیت امتحانی دانش آموز به صورت کتبی داستان رستم و سهراب را خلاصه کند. استفاده از شاهنامه در ضمن امتحان آزاد است.

اجزاء هدف رفتاري

موضوع

- موضوع آن بخش از هدف است که محتوای توانایی یاد گرفته شده را توصیف می کند. در هدف در موقعیت امتحانی دانش آموز به صورت کتبی داستان رستم و سهراب خلاصه کند. ((داستان رستم و سهراب)) محتوا یا موضوع هدف است.

اجزاء هدف رفتاري عبارت مربوط به عمل

- بخش ديگري از هدف عبارت مربوط به عمل است. اين عبارت، مربوط به عمل قابل مشاهده اي است که از طريق آن ما نتيجه مي گيريم که توانايي معيني ياد گرفته شده است. مثلاً وقتي مي گوييم دانش آموز مطلبي خلاصه کند، او مي تواند اين کار را به صورت کتبي يا شفاهي انجام دهد.

نمونه هدف براي عبارت مربوط به عمل

- عبارت مربوط به عمل در هدف با خط آبي مشخص شده است.
- -اشكال مختلف هندسي در اختيار دانش آموز قرار داده
- مي شود. با **جداکردن** پنج ضلعههاي منظم، آنها را شناسايي کند.

اجزاء هدف رفتاري ابزار، محدوديتها و شرايط ويژه

- ابزار، محدوديتها و شرايط ويژه موقعيت را مشروط يا محدود مي سازند. گاه در هدف قيد مي شود كه از وسيله خاصي استفاده نشود. در هدف گاه محدوديت زماني براي انجام عملکرد وجود دارد. و گاه محدوديت معيار عملکرد مطرح است. شرايط ويژه ساير عوامل محيطي را كه بر نشان دادن عملکرد مطلوب دلالت دارند در بر مي گيرد.

نمونه هدف براي محدوديتها و شرايط ويژه

- بخش مربوط به محدوديتها و شرايط ويژه در هدف با خط آبي مشخص شده است.
- -اگر صفحه اي پر از اعداد در مقابل كودك قرار گيرد با خط كشيدن دور تمام اعداد ۲، اين اعداد را از ساير اعداد تميز دهد.

فصل سوم

- مخاطب
- تحليل تكليف ياتعيين سلسله مراتب يادگيري
- تعيين رفتار ورودی وسنجش آن
- انتخاب محتوا

فصل سوم

مخاطب

- هدفهاي كلي فصل سوم
- ۱- رفتار ورودی دانش آموزان را می‌سنجد.
- ۲- سلسله مراتب یادگیری را مشخص میکند.
- ۳- شرایط بیرونی و درونی یادگیری را می‌داند.
- ۴- محتوای مناسب آموزش را انتخاب می‌کند.

فصل سوم

مخاطب

- هدفهاي رفتاري فصل سوم
- دانشجو:
- ۱- رفتار ورودي را به طور شفاهي تعريف مي کند.
- ۲- هر تحليل تکليفي که در اختيار او قرار گيرد مي تواند رفتار ورودي مربوط را تعيين کند.
- ۳- بدون استفاده از جزوه سواليهاي را که هنگام انتخاب محتوا بايد از خود پرسيد فهرست وار مي نويسد.

تعريف شرايط دروني و شرايط بيروني

- شرايط دروني يعني شرايطي كه مربوط به درون شخص ياد گيرنده است مثل تواناييهاي كه از قبل كسب شده اند. شرايط بيروني يعني شرايطي كه مربوط به خارج از شخص ياد گيرنده است مثل اصولي از روانشناسي.

تحليل تكليف

- پس از تعیین هدف كلي از آموزش و مشخص کردن تغییراتی که باید در یاد گیرنده ایجاد کرد و بیان آنها بر حسب بازده یادگیری قابل مشاهده، تکلیف را تحلیل می کنیم. در تحلیل تکلیف، تکلیف به مجموعه ای از مهارتها که فرد با موفقیت به انجام رساندن تکلیف باید آنها را انجام دهد تجزیه می شود.

تعريف رفتار ورودی

- تواناییهایی که درست قبل از عملکرد نهایی یا بازده نهایی قرار می‌گیرند رفتار ورودی هستند.
- دانش آموز برای رسیدن به هدف باید حتماً دارای این توانایی باشد.
- برای اطمینان از این که دانش آموز دارای رفتار ورودی مورد نیاز است باید آزمونی را تدارک ببیند که این رفتار را اندازه بگیرد.

انتخاب محتوا

- اگر هدفهاي رفتاري مطابق مطلبي كه در بخش نوشتن هدفهاي رفتاري نوشته شده باشند شما با تعيين هدفهاي رفتاري محتوا را نيز تعيين كرده ايد.
- در سيستم آموزش و پرورش رسمي ما انتخاب محتوا از قبل صورت مي گيرد.

فصل چہارم

سازمان

- تعیین روشها و فنون آموزشی
- استقرار
- قیاس

فصل چهارم

سازمان

- هدف كلي فصل چهارم
- روشها و فنون آموزشي را مي شناسد.
- هدفهاي رفتاري:
 - ۱-تعريفي از روش را كه در جزوه ارائه شده است بنويسد.
 - ۲-مشخصات چند روش آموزشي به او ارائه مي شود آنها را در دو گروه روشهاي نمايشي و روشهاي اكتشافي دسته بندي كند.

فن آموزشي

- تبا الگويي از رفتارهاي معلم را که براي جذب تمام متغيرهاي مهم بطور آگاهانه و منظم طراحي شده است فن آموزشي مي نامد (آلن وسيفمن، ۱۹۷۱). همين تعريف را سيفمن (۱۹۷۱) براي روش آموزشي به کار برده است.

انواع فنون آموزشی

- فنون آموزشی را به گونه های مختلف تقسیم بندی می کنند (سیفمن، ۱۹۷۱).
- بعضی آنها را به فنون باز و فنون بسته تقسیم بندی می کنند. در فنون باز اطلاعات بسیار کمی در اختیار یاد گیرنده قرار می گیرد و او در باره نحوه عمل خود، دستورالعمل خاص دریافت نمی کند. در صورتیکه در فنون بسته ابتکار عمل کمی به یاد گیرنده داده می شود و پاسخ خاص از یاد گیرنده خواسته می شود.

روشهاي آموزشي

- در اين جزوه روالهايي از رفتار معلم كه كليہ متغيرهاي آموزشي را براي رسيدن به هدفها به كار مي گيرد روش آموزشي خوانده مي شود.

انواع روشهاي آموزشي

- سيفمن روشهاي آموزشي را به دو دسته تقسيم ميكند.
- ۱- روش نمايشي: در روش نمايشي دانش آموز دريافت كننده اطلاعات از ب طريق ارائه نمايشي معلم است.
- ۲- روش اكتشافي: ياد گيرنده خود به كشف مطالب مي پردازد.

تعريف فنون آموزشی

- برای بکار گیری هر کدام از روشهای اکتشافی یا نمایشی معلم راهها و وسایلی را به کار می گیرد تا دانش آموزان را به هدف مشخص برساند. به مجموعه این راهها و وسایل فنون آموزشی گویند.

چند نمونه از فنون آموزشی

- فنونی آموزشی که معلم می تواند به کار گیرد عبارتند از:
- سخنرانی، بحث و گفتگو، نمایش دادن، تجربه مستقیم،
- استفاده از رسانه های سمعی و بصری، گردش علمی
- باز سازی موقعیتها، بازیهای آموزشی، نقش آفرینی.

استقراء

- استقراء به معنی فرایند از جزء به کل است.
- در روشی که بر اساس اصول استقرائی باشد مثالهایی مختلفی از موضوع ارائه می شود تا او را قادر سازد خود قانون، اصل، یا قاعده کلی را تعریف کند.

قياس

- روشي است که از کل به جزء مي رود.
- يعني قاعده کلي ارائه مي شود و موارد مختلف با قاعده مقایسه شده و سپس نتیجه گرفته مي شود که آیا این قاعده مورد را در بر مي گیرد یا خير.

فصل پنجم

سازماندهی گروهها

- هدفها کلی فصل:
- ۱- مفهوم گروه را درک کند.
- ۲- تاثیر گروههای غیر رسمی را بر گروههای رسمی
- می فهمد.

فصل پنجم

سازماندهی گروهها

- هدفهای رفتاری فصل:
- ۱- اسامی گروههای مختلف در اختیار او گذاشته می شود دانشجو با علامت گذاشتن در مقابل آنها بتواند نوع گروه را تمییز دهد.
- ۲- زمینه هایی را که گروههای غیر رسمی بر گروههای رسمی تاثیر می گذارد به طور شفاهی بیان کند.

سازماندهی گروهها

- در طراحی آموزشی هم گروههای دانش آموزان نیاز به سازماندهی دارند و هم گروههای معلمان.
- در سازماندهی گروههای دانش آموزان باید توجه داشت که کدام هدفها را دانش آموزان به تنهایی می توانند به آن برسند، دستیابی به کدام هدفها با تعامل بین یادگیرندگان امکان پذیر است و کدام هدفها با تعامل بین معلم و یادگیرندگان قابل دسترسی است.

تعريف گروه

- گروه عبارت است از تعدادي از افراد كه با هم كار
- مي كنند و براي رسيدن به يك هدف مشترك در حال تعامل هستند. (يلون و وينستن ۱۹۷۷)

توصیه هایی برای گروه بندی دانش آموزان

- معلمان باید توجه داشته باشند که يك گروه آموزشي موقعي کارا و موثر است که در آن:
 - ۱- یاد گیری سریع است.
 - ۲- معلم و دانش آموزان نگرش مثبتی نسبت به تجربه در حال انجام دارند.
 - ۳- بین افراد روابطی موجود است که رسیدن به هدف را آسان می سازد.

گروه‌های غیر رسمی

- این گروه‌ها گرچه به وسیله علائق مشترك بوجود آمده اند اما معلم به عمد در ایجاد آنها نقشی نداشته است.
- گروه‌های غیر رسمی بر کار گروه‌های رسمی که گروه‌های آموزشی یکی از آنهاست تاثیر می‌گذارد.
- در دوره راهنمایی و دبیرستان تاثیر این گروه‌ها بر کلاس زیاد است.

تأثیر گروه‌های غیر رسمی بر رسمی

- تأثیر گروه‌های غیر رسمی بر رسمی در سه زمینه است:
 - ۱- در تعیین نرم‌ها
 - ۲- فشار همالان
 - ۳- هبستگی گروهی

نرمها

- نرمها معيارهاي هستند كه به بوسيله افراد گروه پذيرفته شده است. در حقيقت نرمها نگرش و انتظارات مشترك افراد است كه به فرد فرد گروه اجازه مي دهد براي هدفى معين و مشترك كار كنند .

فشار همالان

- عامل قدرتمندي در رفتار گروهی است. آن قدر قدرتمند که گاهی فرد در حضور جمعی که وجود عاملی را انکار می کنند حتی اگر خود آن را به چشم دیده باشد می گوید آن را ندیده است.

همبستگی گروهی

- احساسی است که افراد در رابطه با تعلق به گروهی خاص دارند. اگر معیارها و ارزشهای گروهی (نرمها) پذیرفته شوند و فشار همالان از معیارها پشتیبانی کند گروه همبستگی بیشتری دارد.

سازماندهی معلمان

- سازماندهی معلمان نیز امری مهم است. مخصوصاً در مواردی که تعداد معلمان متخصص در موضوعهای خاص درسی کم است. دسته بندی کردن معلمان بر اساس **موضوعهای مورد تدریس** در دوره های راهنمایی و دبیرستان و دسته بندی کردن آنها بر **حسب پایه تحصیلی** در دوره دبستان سبب می شود که معلمان تجارب خود را با یکدیگر در میان گذارند و کارشان اصلاح شود.

فصل ششم

تنظیم زمان و فضا

- هدفهای کلی فصل:
- دانشجو:
- ۱- فضاي آموزشي را سازماندهي ميکند.
- ۲- جاي مناسب ابزارهاي آموزشي را تشخيص مي دهد.
- به عنوان معلم بهترين محل را براي ارائه درس انتخاب مي کند.

فصل ششم

تنظیم زمان و فضا

- هدفهای رفتاری فصل:
- دانشجو قادر خواهد بود:
- ۱- برای هر موقعیت آموزشی، فضا را تنظیم کند.
- ۲- مواردی را که باید در تنظیم فضای آموزشی در نظر گرفته شوند به طور کتبی فهرست کند.
- ۳- در موقعیت آموزشی به عنوان معلم جایی خود را در کلاس آنگونه تنظیم کند که بیشترین توجه را جلب کند.

تنظیم زمان و فضا

- سازماندهی فضای آموزشی امری مهم است.
- تحقیقات نشان داده اند که فضاهای یادگیری عاملی خنثی در فرایند آموزش و یادگیری نیستند.
- فضاهای آموزشی در داخل محیط یادگیری قرار گرفته اند.
- طراحی فضاهای آموزشی بر میزان یادگیری اثر
- می گذارد

تنظیم فضای آموزشی

تحقیق استینزر

- از تحقیقات اولیه ای که در رابطه با نحوه نشستن دانش آموزان در کلاس صورت گرفته تحقیق استینزر است.
- او متوجه شد اگر افراد دایره وار دور هم بنشینند میزان تعامل بین افرادی که روبه روی هم نشسته اند بیش از تعامل بین افرادی است که کنار دست هم نشسته اند.

تنظيم فضاي آموزشي

تحقيقات آدامز و بيدل ۱۹۷۰ و سمر ۱۹۶۷

- آدامز و بيدل و سمر نشان دادند كه در روال نشستن در كلاس درس به صورت ستون و ردیف، افرادي كه در ردیف اول و ستون وسط مي نشينند ميزان تعاملشان بيشتر است.

تنظیم فضاي آموزشي

تحقيق کنيا ۱۹۷۶

- کنيا متوجه شد که افراڊي که از نظر تعامل کلامي در سطح بالايي طبقه بندي شده بودند (پر حرفها) به حد معني داري بيش از افراڊي که از نظر تعامل کلامي در سطح پاييني طبقه بندي شده بودند (کم حرفها) رديف وسط را انتخاب مي کردند.

تنظیم فضاي آموزشي نور کلاس

- نور کلاسهاي در سباید قابل کنترل باشد. یعنی بهتر است کلاسها دارای پرده باشند تا اگر معلم بخواهد از فیلم و اسلاید و فیلم استریب یا پرژکتور استفاده کند . بتواند نور کلاس را کم و زیاد کند.

تنظيم فضاي آموزشي وضعت سندليها

- سندليهاي ثابت بيشر مناسب سالنهاي آمي تئاتر است نه كلاس درس. براي كلاسهاي درس ميز و نيمكتهاي متحرك مناسبند تا معلم به دلخواه و بر اساس فن آموزشي كه به كار مي گيرد بتواند محل قرار گرفتن آنها را تغيير دهد.
- سندليها دسته دار به علت اين كه معمولاً جاي كافي براي فعاليتهاي نوشتني دانش آموزان ندارد. براي سنين دبستاني مناسب نيستند.

تنظیم فضاي آموزشي كف اتاق

- -كف اتاق براي سنين پيش دبستاني بهتر است با موكت
مفروش باشد و براي سنين بالاتر بهتر است از كفپوشهاي
پوشيده شده باشد كه توليد صدا نكند و نظافت آنها آسان
باشد.

طراحی فضاي آموزشی از نظر کانون

- کانون معتقد است که در طراحی امکانات فیزیکی فضاي
- یاد گیری-آموزشی بهتر است به این سه سوال پاسخ داده شود:
- ۱-اطلاعات چگونه در اختیار دانش آموزان قرار داده می شود؟
- ۲-چه نوع تعاملی بین معلم و دانش آموز بر قرار خواهد بود؟
- ۳-در چه نوع فعالیتهایی دانش آموزان شرکت خواهند داشت؟

فصل هفتم

رسانه ها: انتخاب منابع انساني و غير انساني

- هدفهاي كلي فصل:
- ۱- با دسته بندي رسانه ها آشناست.
- ۲- عوامل مؤثر در انتخاب رسانه ها را مي شناسد.

فصل هفتم

رسانه ها :انتخاب منابع انساني و غير انساني

- هدفهاي رفتاري فصل :
- دانشجو قادر است:
- ۱-تعريف رسانه را بنويسد.
- ۲-دليل طبقه بندي رسانه ها را شفاها بيان کند.
- ۳- اسم هر کدام از رسانه را كه به او گفته شود بدون مكث طبقه مربوطه رسانه را نام ببرد.
- ۴- بدون استفاده از كتاب عوامل مؤثر در انتخاب رسانه را فهرست کند.

تعريف رسانه

- رسانه ها افراد، ابزار، يا موقعيتهاي هستند كه به وسيله آنها پیام ارائه میشود.
- بنا بر این تعريف معلم، كتاب درسي، اسلايد ناطق،
- كامپيوتر، تخته سياه، فيلم و... همه رسانه خوانده مي شوند.

دسته بندي رسانه ها

- رسانه ها را به گونه هاي مختلف دسته بندي کرده اند.
- دسته بندي اندرسن که براي کار ما مفيد است عبارت است:
- ۱- مواد ديداري غير شفاف (انواع تصاویر، کتابها و...)
- ۲- مواد شنيداري (نوار شنيداري، راديو و...)
- ۳- مواد شنيداري-ديداري غير شفاف (کتاب همراه با نوار و...)
- ۴- مواد ديداري شفاف (اسلايد ها، فيلم استريپها و طلقهاي شفاف)
- ۵- مواد شنيداري-ديداري شفاف (فيلم استريب ناطق، اسلايد ناطق)
- ۶- مواد ديداري متحرك (فيلم متحرك صامت)
- ۷- مواد شنيداري-ديداري متحرك (فيلم متحرك ناطق، فيلم ويدئو)
- ۸- سه بعدي ها (اشياء واقعي، ماکتها، مدلها، برشها)
- ۹- منابع انساني (دعوت از افراد، گردش علمي، نقش آفريني و...)
- ۱۰- کامپيو ترها

عوامل مؤثر در انتخاب رسانه ها

- ۱ عوامل زیر در انتخاب رسانه ها مؤثرند.
- -هدفهاي آموزشي
- ۲-ويژگيهاي دانش آموزان
- ۳-فنون تدريس
- ۴-محرکهاي مورد نیاز موضوع درسي
- ۵-شرایط عملي

هدفهاي آموزشي و انتخاب رسانه ها

- هيچ رسانه اي نيست كه رسيدن به كليۀ انواع بازده يادگيري را تضمين كند.
- ولي به نظر مي رسد بعضي از رسانه ها براي رسيدن به بعضي از هدفها مناسب تر هستند.
- در اسلايد هاي بعدي اطلاعات در رابطه با بعضي از رسانه ها آورده مي شود.

هدفهاي آموزشي و رسانه هاي ديداري ثابت

- اين موارد براي يادگيري اطلاعات كلامي مفيدند. براي تميز دادن و مقايسه كردن اجسام مي توان از آنها استفاده كرد. مهارت تميز دادن را به وسيله مقايسه تصاوير اشياء مختلف مي توان در فرد ايجاد كرد.
- براي يادگيري نگرشها کاربرد زيادي ندارند.
- در آموزش مهارتهاي حرکتي فقط ميتوانند لحظات مهم را در حرکت نشان دهند.

هدفهاي آموزشي و رسانه هاي شنيداري

- براي يادگيري اطلاعات كلامي و مهارت هاي ذهني مي توانند مورد استفاده قرار گيرند. رسانه هاي شنيداري را مي توان در تغيير نگرشها و ايجاد حالات عاطفي نيز بكار برد.
- به كمك اين رسانه ها مي توان نگرش ياد گيرندگان را عوض كرد يا آنها را براي انجام بعضي از كارها برانگيخت.
- براي ايجاد مهارت هاي حركتي، نقش اين رسانه زياد نيست.

هدفهاي آموزشي و

رسانه هاي شنيداري-ديداري شفاف و غير شفاف ثابت

- اين رسانه ها براي آموزش قواعد و اصول، يادگيري اطلاعات كلامي و تميز دادن انواع محرکهاي ديداري و شنيداري کاربرد دارند.
- براي تغيير نگرشها کاربردهايشان محدودتر از رسانه هاي شنيداري-ديداري متحرک است.
- در روال آموزش مهارتهاي حرکتی اين رسانه ها جهت تمرين و تکرار به کار برده مي شوند.

هدفهاي آموزشي و

رسانه هاي ديداري متحرك و شنيداري - ديداري متحرك

- اين مواد براي آموزش اطلاعات كلامي مثل تاريخ، نامها و محلها مفيدند.
- براي تغيير نگرش قابل استفاده اند.
- براي ياد دادن مهارتهاي حرکتي مثل طرز استفاده از ابزار و ياد دادن مهارتهاي ذهني مثل انجام اعمال رياضي جمع، تفريق و توان و غيره ميتوان از تلويزيون استفاده کرد.

هدفهاي آموزشي و كامپيوتر

- كامپيوتر رسانه اي است كه به ياد گيرنده در مورد پاسخهايش باز خورد مي دهد. اين رسانه مخصوصاً براي آموزش مهارتهاي ذهني مفيد است چون علاوه بر دادن باز خورد به يادگيرنده در مورد صحيح يا غلط بودن پاسخ او مي تواند موقعيتهايي جهت تمرين و تكرار مطالب فراهم آورد.

فنون آموزشی و انتخاب رسانه ها

- فنون آموزشی نیز انتخاب رسانه ها را محدود می کنند.
- مثلاً در گردش علمی در هوای آزاد امکان نشان دادن فیلم نیست بلکه باید از روش مشاهده مستقیم استفاده کرد.
- یادار استفاده از روش سخنرانی برای گروههای بزرگ استفاده از مواد سه بعدی کوچک بی فایده است و باید از طلق شفاف و اسلاید استفاده کرد.

فصل هشتم

ارائه: اجراي تدریس

- هدف كلي اين فصل:
- دانشجو روال نه مرحله اي اجراي تدریس را مي داند.

فصل هشتم

ارائه: اجرای تدریس

- هدفهای رفتاری این فصل:
- دانشجو قادر است:
- ۱- هر کدام از مراحل اجرای تدریس را به طور کتبی خلاصه کند.
- ۲- با در اختیار داشتن فهرست در هم مراحل اجرای تدریس آنها را به ترتیب بنویسد.
- ۳- بین مفاهیم اعتبار و پایایی تمیز قائل شود.

مراحل اجرای تدریس

- بر طبق نظریه گانیه و بریگز ۱۹۷۹ رویداد های آموزش تقریباً طی مراحل زیر به وقوع می پیوندد:
- ۱- جلب توجه
- ۲- مطلع کردن یاد گیرندگان از هدفها
- ۳- تحریک یاد آوری پیش نیاز های یاد گیری
- ۴- ارائه مطالب محرک یاد گیری
- ۵- تهیه راهنما های یاد گیری
- ۶- فرا خواندن عملکرد
- ۷- تهیه باز خورد صحیح
- ۸- سنجش عملکرد
- ۹- دستیابی به یاد داری و انتقال

مراحل تدریس

جلب توجه

- در این معلم توجه یاد گیرندگان را به موضوع درسی
- جلب می کند. برای جلب توجه می تواند از یک پوستر،
- یک کاریکاتور، یک نوار کاست یا یک سؤال استفاده کند.

مراحل تدریس

مطلع کردن یادگیرندگان از هدفها

- در این مرحله معلم هدفهاي آموزشي را براي ياد گيرندگان به طور واضحي باز گو مي کند .
- روشن مي کند که چه انتظاراتي از آنها مي رود و در پايان درس بايد قادر باشند چه عملي را انجام دهند.

مراحل تدریس

تحريك یاد آوري پيش نیازهاي یاد گيري

- یاد گيري مطالبی که باید آموزش داده شود معمولاً نیاز به یاد گيري مطالب دیگری دارد که معلم باید آنها را به یاد شاگردان بیاورد.
- گاه معلم با گفتن جملاتی شبیه “به یاد دارید که در جلسه قبل ما... را مرور کردیم” مطالب قبل را به یاد دانش آموزان می آورد.

مراحل تدریس ارائه مطالب محرك

- در این مرحله مطالب محرك یاد گیری ارائه می شوند .
- اگر قرار است یاد بگیرد به سؤالهای شفاهی جواب دهد این سؤالها به صورت شفاهی ارائه می شود نه کتبی.

مراحل تدریس تهیه راهنماهای یاد گیری

- در این مرحله یاد گیرنده به کمک يك سلسله اشاره ها یا سوالها به مطالبی که معلم می خواهد آنها را یاد بدهد راهنمایی می شود.
- مقدار راهنمایی به فرد دانش آموز نیز بستگی دارد. بعضی از دانش آموزان نیاز به راهنمایی کمتری دارند.

مراحل تدریس فرا خواندن عملکرد

- در این مرحله از دانش آموز می خواهید که نشان دهد مطلب را یاد گرفته است.
- مثلاً تمرین تازه ای می دهید یا موقعیت جدیدی فراهم می آورید تا او به نشان دادن عملکرد تازه یاد گرفته شده بپردازد.

مراحل تدریس تهیه باز خورد صحیح

- این مرحله یعنی در مورد صحت عملکرد یاد گیرنده اطلاعاتی در اختیار او بگذاریم.
- همیشه باید در مورد صحت عملکرد، یا درجه صحت عملکرد یاد گیرنده اطلاعاتی در اختیارش گذاشت تا یاد گیری پایدار بماند.

مراحل تدریس سنجش عملکرد

- در این مرحله از تدریس معلم عملکرد یاد گیرنده را می سنجد.
- برای سنجیدن عملکرد یاد گیرنده بر اساس هدفهای رفتاری آزمونهایی تهیه میشود. معلمها نام موقعیت برگزاری این آزمونها را امتحان می گذارند.

مراحل تدریس دستیابی به یاد دآوری و انتقال

- بهترین کار برای اینکه مطالب بهتر به یاد سپرده شوند این است که بارها تمرین شوند.
- انتقال یاد گیری وقتی صورت می گیرد که تکلیف ارائه شده به دانش آموز دارای تنوع باشد.

ارزشیابی عملکرد

- ۱- يك آزمون براي سنجش رفتار ورودي
- ۲- آزموني براي هر بخش كه در پايان بخش معلم آن را اجرا كند و به كمك آن مي تواند عملکرد دانش آموزان را بسنجد و در صورتيكه دانش آموزان به هدف آن بخش رسیده اند، به تدریس بخش بعدي اقدام نماید.
- ۳- آزموني بر اساس هدفهاي رفتاري كل درس، جهت اجرا در پايان درس.

اعتبار و پايائي

- يعني بايد آموزشي تهيه كند كه عملکرد مورد نظر در هدف را بسنجد و اين عمل را دقيق انجام دهد.

ارزشیابی از سیستم

- در این ارزشیابی که معمولاً بعد از اینکه مدتی از اجرای طرح منظم آموزشی گذشت انجام می‌گیرد سؤال اساسی این است که آیا طرح کارا است یا نه و دیگر اینکه مواد ارائه شده، روالهای پیشنهادی، و آزمون‌ها از نظر زمانی، مالی و عملی تا چه حد قابل اجرا می‌باشد.

بازخورد یا تحلیل ارزشیابی

- باید بررسی شود که دستیابی به کدام هدفها امکان پذیر نبوده است و چرا؟ آیا هدفها بیش از حد بزرگ بوده اند؟ آیا امکانات برای رسیدن به هدف کافی نبوده است؟ آیا روالهای پیشنهادی قابل اجرا نبوده است؟ در حقیقت در این بخش مشکلات اساسی روشن می شود و در سیستم اصلاحاتی به وجود می آید. بعد از رفع اشکالها، طرح آموزشی برای اجرا در سطح کشور پیشنهاد می شود.

بخش سوم

•

•

رسانه ها

•

هدف كلي بخش سوم

- دانشجو:
- باانواع رسانه هاي آموزشي آشناست.

هدفهاي رفتاري

بخش سوم

- دانشجو قادر خواهد بود:
- ۱- هر کدام از رسانه ها را به طور کتبي تعريف کند.
- ۲- انواع هر دسته از رسانه ها را فهرست کند.
- ۳- محاسن و معايب محدوديتهاي هر کدام را بنويسد.

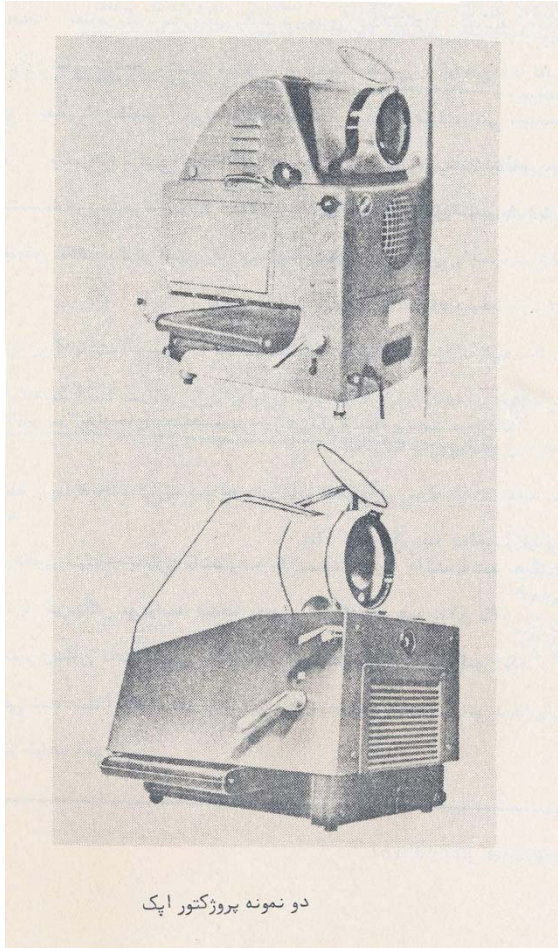
رسانه ها

تصویر

- **تعریف:** تصویر يك دیداري غير شفاف دو بعدي است كه افراد، مکانها، اشیاء یا روابط بین آنها را نشان می دهد. تصویر می تواند به وسیله عكاسي، طراحی، یا نقاشي تولید شده باشد.
- تصاویر در اندازه های مختلف و به صورت رنگي و سیاه و سفید موجودند.

پروژکتور

- دستگاهی است که میتواند از موارد غیر شفاف تصاویر روشنی بر روی پرده نشان دهد. کار کردن با این پروژکتور بسیار ساده است.

دو نمونه پروژکتور اپک

چند نمونه از محاسن استفاده از تصویر

- ۱- می توان با هزینه بسیار کم یا در بسیاری از مواقع به طور مجانی آنها را تهیه کرد.
- ۲- افرادی که عکاسی میدانند می توانند تصاویر مورد نیاز خود را، خود تهیه کنند.
- ۳- نگهداری از تصاویر بسیار آسان است.

چند نمونه از محدودیتهای استفاده از تصویر

- ۱- اغلب تصاویر از نظر اندازه مناسب نشان دادن به گروه نیستند (کوچک اند).
- ۲- در بعضی مواقع که رنگ جزء محرك مورد نیاز است تصاویر رنگی مناسب وجود ندارند.
- ۳- دستگاه نشاندهنده تصویر به گروه بسیار سنگین است.
- ۴- برای استفاده از پروژکتور ایک باید اتاق را تاریک کرد.

رسانه ها کتاب

- **تعریف:** کتاب يك اثر نوشتاري است كه بر روي كاغذ، پوست، پارچه نوشته شده باشد. اين اثر داراي جلد است و به طريقي صحافي شده است. كتاب براي آموزش اطلاعات، مفاهيم و اصول و تميز دادن آنها مي تواند به كار رود. كتاب راحت ترين رسانه آموزشي است

انواع کتاب ها

- کتابها را به دو دسته کتابهای درسی و غیر درسی تقسیم
- می کنیم:
- کتابهای درسی کتابهایی هستند که در سیستم آموزش و پرورش رسمی به کار می روند. تالیف کتابهای درسی در انحصار دولت است.
- از کتابهای غیر درسی نیز برای مطالعه اضافی
- دانش آموزان استفاده می کنند.

چند نمونه از محاسن استفاده از کتاب

- ۱- کتاب رسانه ای است که هر جا یادگیرنده مایل باشد، مثلاً در خانه، مدرسه، کتابخانه یا اتوبوس قابل استفاده است.
- ۲- یادگیرنده هر چقدر وقت داشته باشد، از چند لحظه تا چند ساعت، می تواند به مطالعه کتاب بپردازد.
- ۳- معلم می تواند تکلیف یکسانی برای همه ترتیب دهد.
- ۴- کتاب جمع و جور، قابل حمل و نقل، بادوام و نسبتاً ارزان است.

چند نمونه از محدودیتهای استفاده از کتاب

- ۱- محدودیت کتابها در طراحی آنهاست. بیشتر کتابها
- بد نوشته می شوند، بد سازماندهی می شوند و بد هم به کار می روند.
- ۲- از آنجا که طول مدت چاپ زیاد است معمولاً قبل از اینکه به دست دانش آموزان برسند مطالبشان کهنه می شوند.
- ۳- حجیم هستند و نگهداری آنها نیاز به فضای زیاد دارد.

رسانه ها مجله

- مجله نشریه ای است با عنوان مشخص که به صورت شماره ها یا جزوه های پیاپی با فاصله زمانی منظم برای مدت نا محدود منتشر می شود و حاوی مقالاتی درباره موضوعهای مختلف از نویسندگان مختلف است. (سلطانی و راستین ۱۳۶۵)

رسانه ها

چارتها

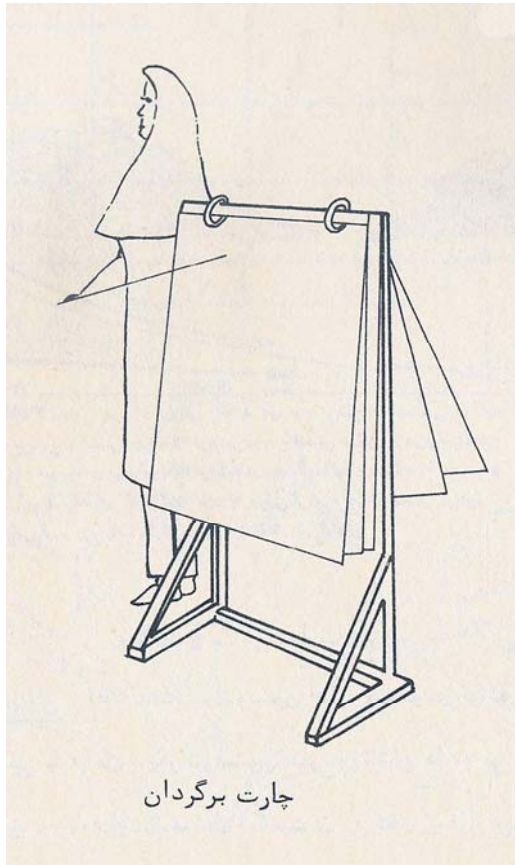
- چارتها رسانه هايي هستند كه حس ديدن را بكار مي گيرند. آنها از خط، تصاوير مضحكه آميز (كاريكاتور)، عكس، نمودار، نقاشي و نوشته براي خلاصه كردن مفاهيم و اندیشه ها و نظم دادن به آنها استفاده مي كنند. (كيندر، ۱۹۷۳)

انواع چارته‌ها

- چارته‌ها از نظر نحوه ارائه مطالب به دو دسته تقسیم می‌شوند:
- ۱- چارته‌هایی که مطالب را به صورت مرحله به مرحله ارائه می‌دهند، چارته‌های برگردان و چارته‌های پوششی در این گروه قرار دارند.
- ۲- چارته‌هایی که مطالب را به صورت همزمان ارائه می‌دهند. چارته‌های جریانی، شاخه‌ای، درختی، جدولی، نقشه‌ای و تصویری جزء این گروه هستند.

چارتها

چارتهای برگردان

- در این نوع از چارتها اطلاعات تقسیم شده و هر بخش یا مرحله بر روی يك صفحه قرار می گیرد. سپس يك طرف این صفحه ها به هم وصل می شوند. هنگام ارائه مطالب در هر زمان بر حسب نیاز صفحه ها به ترتیب برگردانده شده و در مقابل دید تماشاگران قرار داده می شود.

چارتها

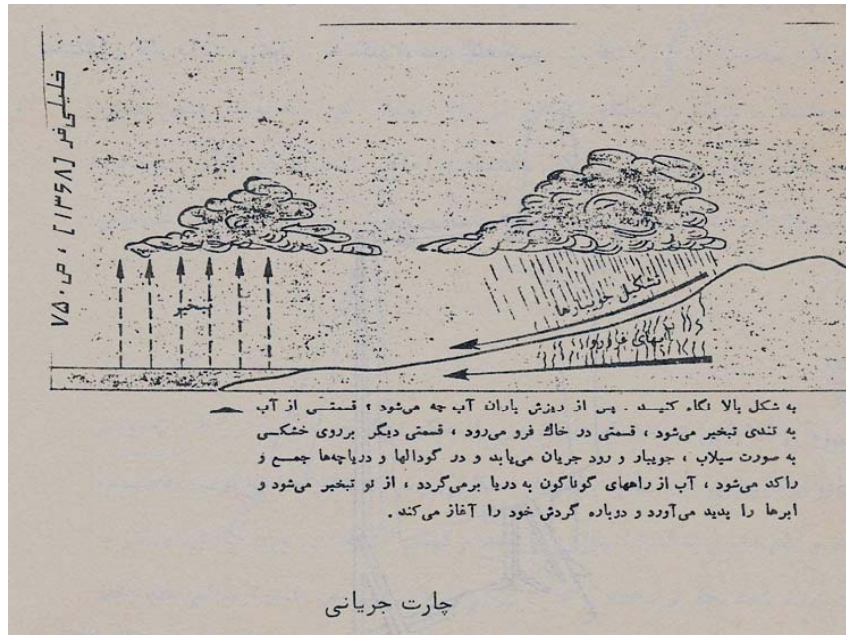
چارتهای پوششی

- در چارتهای پوششی گر چه اطلاعات بر روی يك سطح قرار دارند اما هر بخش به وسیله کاغذ پوشانده شده است. هنگام ارائه مطالب، کاغذی که بر روی هر بخش قرار داده شده، یکی یکی برداشته می شود. و فقط بخشی که مورد نیاز است در مقابل دید بیننده قرار می گیرد.

چارتها

چارتهای جریانی

- در این چارتها گامهایی که در تهیه یک چیز طی می شود ، یا رویدادهایی که به دنبال هم می آیند بر روی صفحه نمایش داده می شوند .

چارتها

چارتهای جدولی

- اطلاعات در دو ستون افقی و عمودی ارائه می شوند و ارتباط هر عامل در ستون افقی با عامل دیگر در ستون عمودی نشان داده می شود.
- برنامه هفتگی کلاس درسی ساده ترین نوع این گونه چارتهای است.

محتوا هدف	فصل اول	فصل دوم	فصل سوم	فصل چهارم
شماره ۱		x		x
شماره ۲	x	x		
شماره ۳	x		x	
شماره ۴			x	
شماره ۵			x	x

چارت جدولی

چارتها

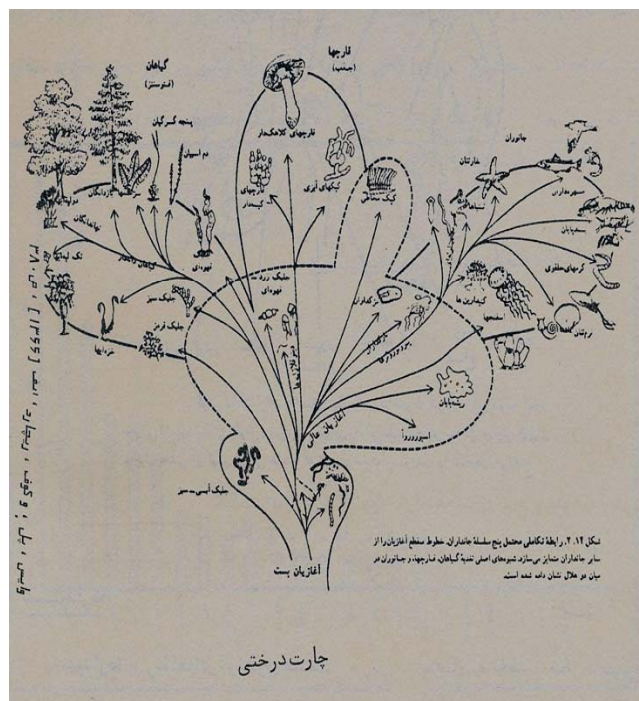
چارتهاي شاخه اي

- به کمک اين چارته نحوه تركيب چند رويداد ديگر يا تركيب چند جزء و به وجود آمدن يك کل نشان داده مي شود.

چارتها

چارتهای درختی

- این چارتهای بر عکس چارتهای شاخه‌های هستند و نشان می‌دهند چگونه از یک کل چند جزء به وجود می‌آید.

چارتها

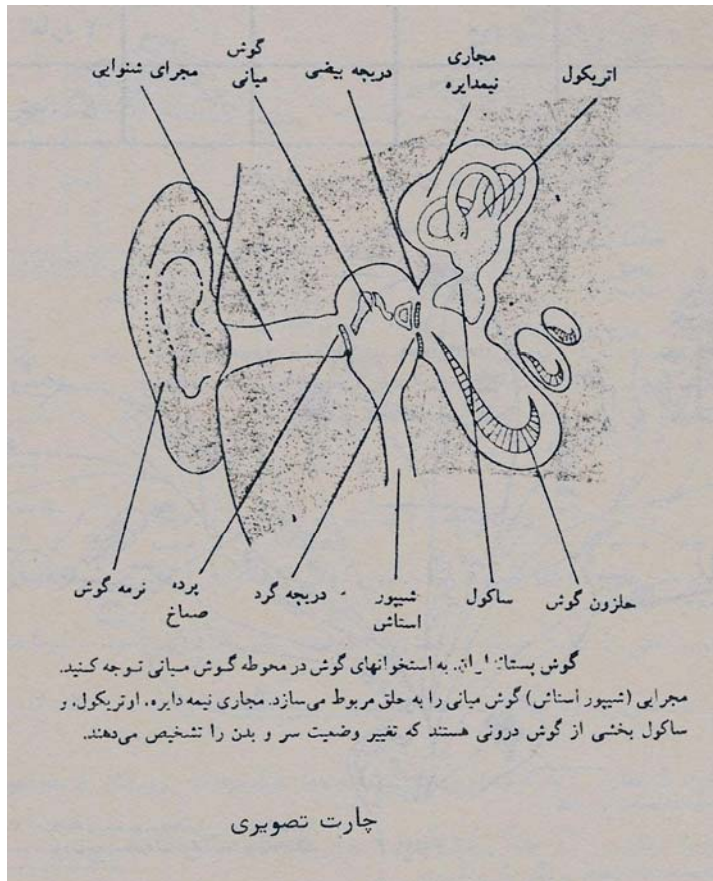
چارتهای نقشه ای

- برای ارائه منظم اطلاعات و خلاصه کردن آنها گاهی از نقشه و انواع مختلف نمادها استفاده می شود.
- برای نشان دادن نقاطی که تحت پوشش تلویزیون قرار می گیرند از این نوع چارت استفاده می شود.

چارتها

چارتهای تصویری

- در این چارتها از تصاویر معمولی یا سمبولیک برای نشان دادن اجزاء مختلف يك عضو یا انواع مختلف يك چیز استفاده می شود.

رسانه ها

نمودارها

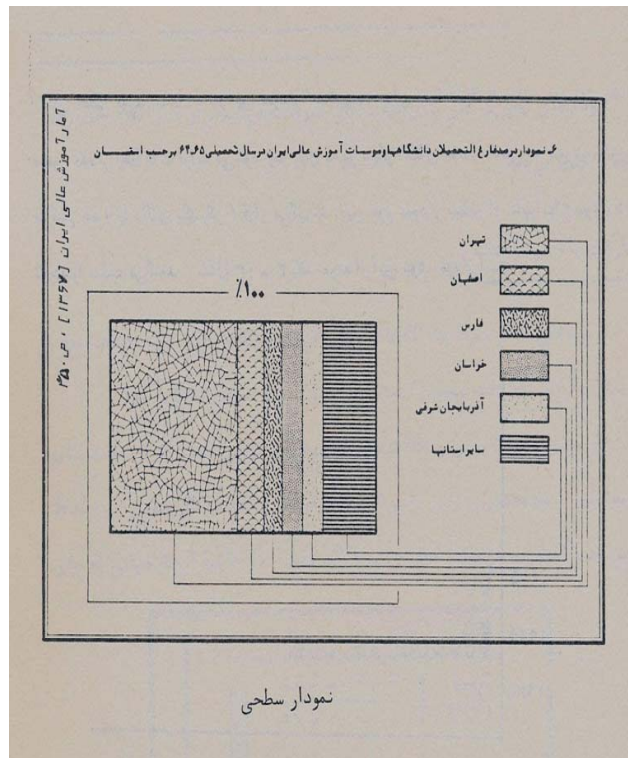
- نمودارها از رسانه های نوشتاری هستند که ارقام را تبدیل به نقطه ،خط،تصویر یا سطح می کنند. آنها قادرند به سادگی و خیلی سریع با یاد گیرندگان که نحوه خواندن نمودارها را یاد گرفته اند ارتباط برقرار کنند.

انواع نمودارها

- نمودارها به چهار دسته تقسیم می شوند:
- ۱- نمودار ستونی
- ۲- نمودار سطحی
- ۳- نمودار خطی
- ۴- نمودار تصویری

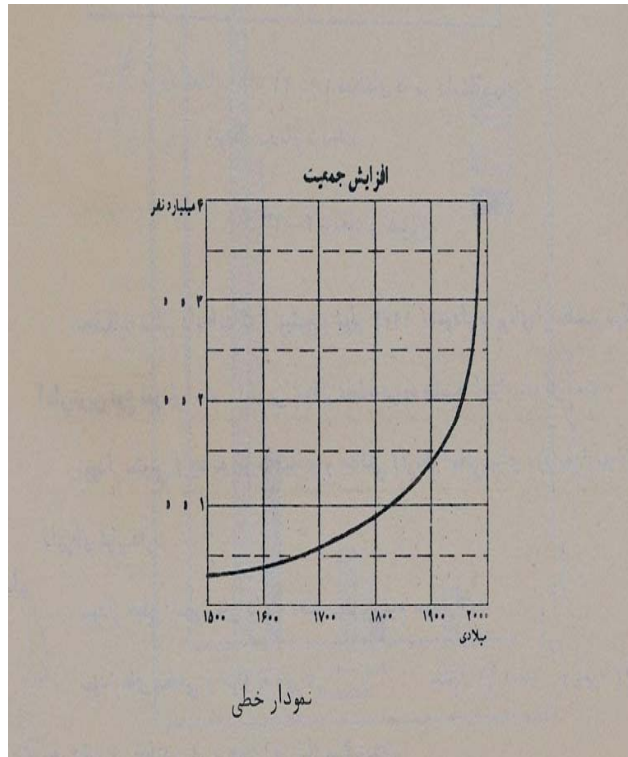
نمودار سطحی

- نمودار سطحی رابطه کل و جزء را بر حسب سطح (مربع، دایره، مثلث و...) نشان میدهد.
- معروفترین نمودار سطحی نمودار دایره ای است
- نمودار های سطحی دارای دو ویژگی است:
 - ۱- همیشه مقدار را نشان میدهند.
 - ۲- اجزاء همیشه در صد یا بخشی از کل هستند.

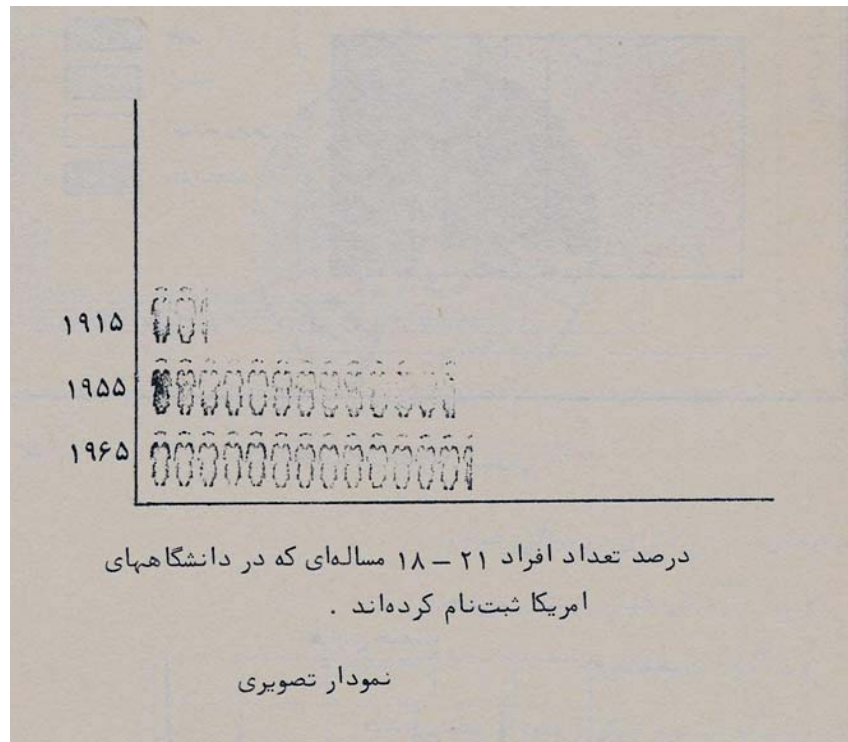

نمودار خطی

- دقیق ترین نوع نمودار است. این نمودار برای نشان دادن رابطه بین دو مجموعه اطلاعات از خط استفاده می کند.
- اطلاعاتی که برای نشان دادن شان از نمودار خطی استفاده می شود معمولاً زیاد و پیوسته هستند.

نمودار تصویری

- در این نوع نمودار که شبیه نمودار ستونی است از شکل‌های ساده برای ارائه اطلاعات استفاده می‌شود.
- این نمودار بوسیله همه مردم دنیا قابل درک است.
- اشکال خطی مورد استفاده در این نمودار انسان، حیوان، یا اشیاء هستند.

رسانه ها

نقشه

- نقشه تصاویری از بخشهای مختلف سطح زمین یا سایر
- کره های آسمانی هستند. هر بخش از نقشه مطابق اصل آن در طبیعت است ولی با مقیاسی کوچکتر.
- مقیاس نقشه ها معمولاً در پائین آنها به صورت کسر یا میزان نوشته شده است.

رسانه ها

پوستر

- پوستر یکی از رسانه های آموزشی نوشتاری است. در تهیه پوستر از طرح، رنگ، عکس و نقاشی استفاده می شود.
- اندازه آن معمولاً ۵۰ در ۷۰ یا ۷۰ در ۱۰۰ سانتیمتر است.
- بهترین پوستر پوستر است که بتواند در حداقل زمان ارتباط لازم را برقرار کند.

رسانه ها

کاریکاتور

- کاریکاتور پرداختن به بیان حقایق به صورتی طنز آمیز در قالب طرح و تصویر است.

- کاریکاتور دارای دو ویژگی است یکی طنز و دیگری اغراق در نمایش حقیقت به دلیل همین دو جنبه است که به عنوان یک رسانه نوشتاری می تواند برای آموزش و یلد گیری به کار رود.

رسانه ها

تابلو هاي گچي

- تابلو هاي گچي از معمولي ترين و فراوان ترين رسانه هاي آموزشي هستند. تا آنجا که معمولاً هر جا تابلو هاي گچي نصب شده باشد مشخص مي شود که آنجا کلاس درس است.
- قبلاً همیشه به رنگ سياه بودند و از جنس تخته ولي اکنون از رنگهاي مات که برق نياندازد مثل سبز و آبي تيره و از جنسهاي مختلف هم تهيه مي شوند.

رسانه ها

تابلو هاي مازيكي

- تابلو هاي مازيكي تابلو هايي هستند كه از سطوح صاف و معمولاً سفيد رنگ تشكيل شده اند.
- بر روي اين تابلوها با مازيك هايي كه دراي مواد حلال در آب هستند مي نويسند.
- مزيت اين تابلوها بر تابلوهاي گچي اين است كه ايجاد گرد و غبار نمي كنند.

رسانه ها

تابلوهاي مغناطيسي

- براي تهيه اين تابلوها از خاصيت آهن ربا استفاده شده است. سطح اين گونه تابلوها از ورقه هاي آهن ساخته مي شود.
- به پشت نوشته ها و تصاويري كه مي خواهند روي اين تابلوها قرار دهند تکه هاي كوچك آهن ربا مي چسبانند.
- اين تابلوها براي استفاده گروهی و انفرادی مناسب هستند.

رسانه ها

تابلو هاي پارچه اي

- در اين تابلوها سطح تابلوها از پارچه هاي کرکدار پوشيده شده است. در پشت که بر روي اين تابلوها الصاق مي شود سمباده مي چسبانند. گاه از نوارهاي حلقه اي نيز استفاده مي شود.
- اين تابلوها معمولا مورد استفاده گروهی قرار مي گيرند.

رسانه ها

تابلوهاي الكتريكي

- اين تابلوها معمولاً توسط معلم و براي استفاده انفرادي تهيه مي شوند. نوع تجاري آن هم در بازار موجود است و به صورت اسباب بازي آموزشي طراحي شده است.
- ويژگي عمده اين تابلوها در اين است كه به ياد گيرنده در مورد صحت پاسخش، باز خورد فوري مي دهند.

رسانه ها

رسانه های شنیداری

- رسانه های شنیداری رسانه هایی هستند که هنگام استفاده از آنها احساس شنیدن به کار گرفته می شود.
- این رسانه ها انواع نوارها (کاست، کارت ریچ، و حلقه ای)
- صفحه، کارت، تلفن و رادیو را در بر می گیرند.

رسانه های شنیداری

نوار شنیداری

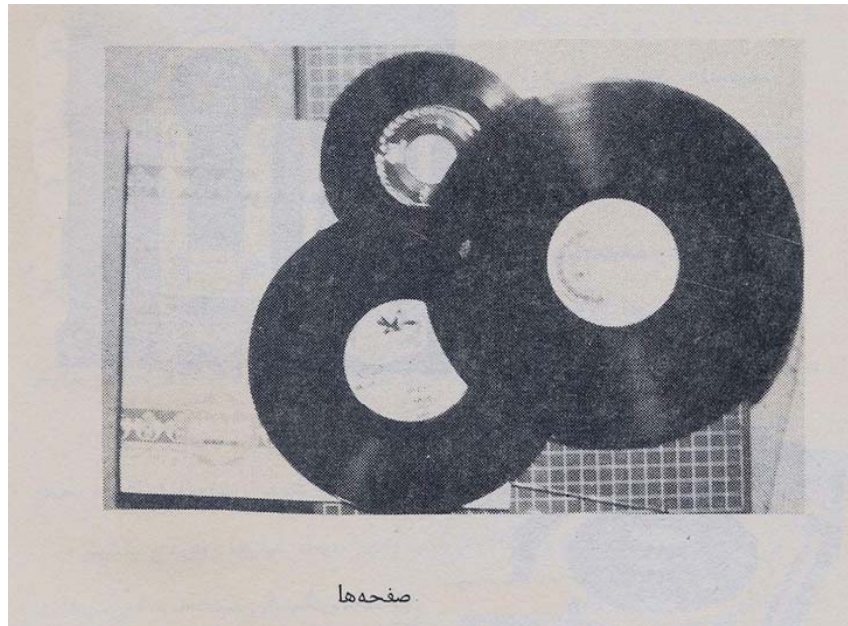
- يك نوار شنیداری باریکه ای از فیلم نازک است که از جنس پلاستیک استات یا پولیستر می باشد.
- ارزانتترین نوع نوار ضبط بر روی پایه استات تهیه می شوند.
- کلیه نوارهای شنیداری به نوارهای مغناطیسی مشهورند.
- نوارها به صورت کاست، کارت ریچ یا حلقه ای هستند.

رسانه های شنیداری صفحه

صفحه های معمولی از جنس پلاستیک است و برای استحکام مواد دیگری به آن اضافه می کنند.

ضبط صفحه معمولاً به وسیله شرکت های تجاری انجام می گیرد و به وسیله معلم امکان پذیر نیست.

برای پخش صفحه از دستگاه گرامافون استفاده می شود.

رسانه های شنیداری

کارتهای شنیداری

- کارتهای شنیداری تشکیل شده اند از يك کارت مقوایی که دارای نوشته یا تصویر هستند.
- این نوع کارتها معمولا برای آموزش لغات و همراه کردن صدا و تصویر به کار می رود.
- این کارتها برای استفاده انفرادی تهیه شده است.

رسانه هاي شنيداري تلفن

- تلفن يك رسانه شنيداري است كه براي منظورهاي آموزشي کاربرد دارد.
- تلفنهایی كه در كلاس درس به كار ميروند عبارتند از يك تلفن يك آمپي فايرو يك ميكروفن
- هدف استفاده از تلفن در كلاس درس اين است كه بتوان با تعداد زيادي از افراد كه جزء منابع انساني محيط آموزشي به حساب مي آيند بدون اجبار به ترك كلاس ، تماس برقرار كرد.

رسانه های شنیداری

رادیو

رادیو رسانه ای است که میتواند در همه جا مورد استفاده واقع شود. به علت حجم کم، قیمت ارزان، قابلیت حمل و نقل و استفاده از برق و باتری این رسانه از پر شنونده ترین رسانه های شنیداری است.

رسانه ها

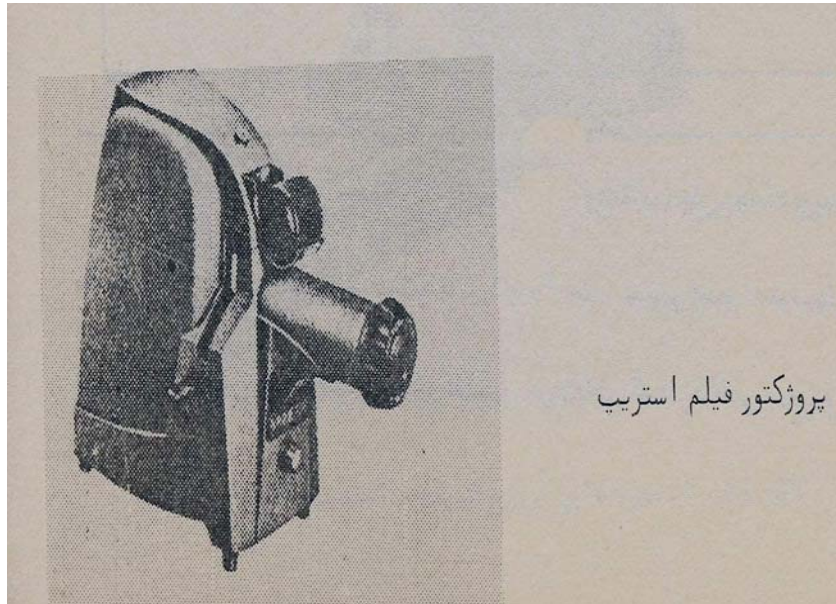
فیلم استریپ

- فیلم استریپها تصاویر ثابت شفافی هستند که بر روی فیلم ۳۵ میلیمتری تصویر برداری شده اند.

- هر کدام از تصاویر یک قاب یا یک فریم خوانده می شود.

- تعداد فریم های فیلم استریپها معمولا بین ۲۰ تا ۵۰ عدد است.

دستگاهی که فیلم استریپ را با آن نشان می دهند به پرژکتور فیلم استریپ مشهور است.

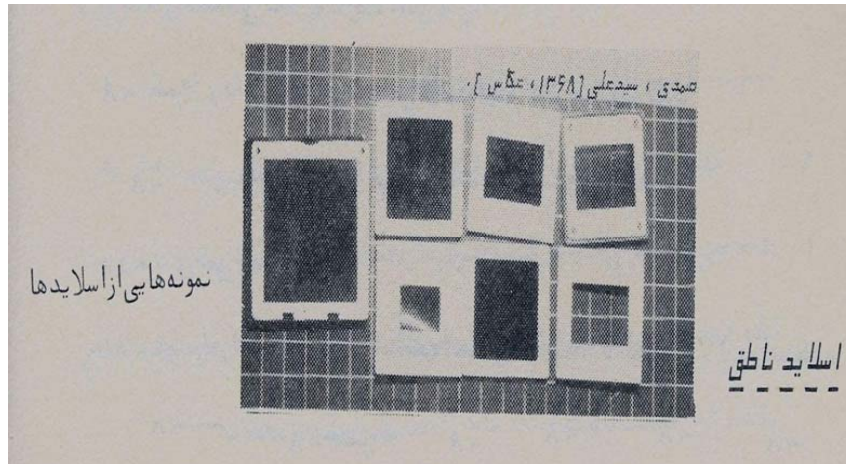

پرژکتور فیلم استریپ

رسانه ها

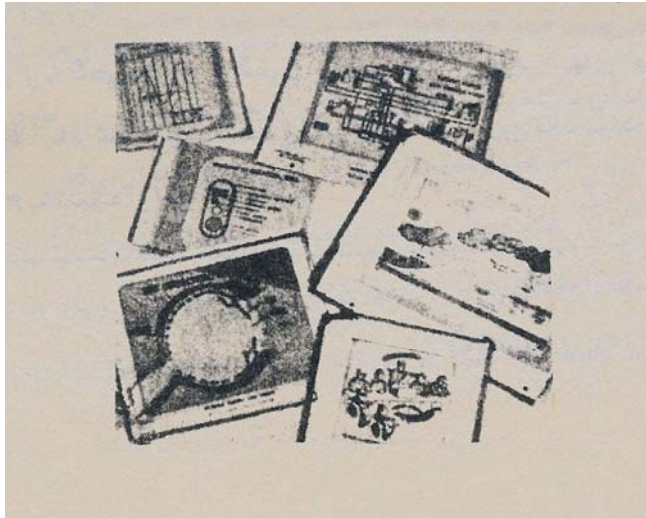
اسلاید

- اسلایدها تصاویری شفاف هستند که بر روی فیلم تصویر برداری شده و در قابهای ۵ سانتیمتری فلزی، مقوایی یا پلاستیکی قرار داده می شوند.
- اسلایدها را بر روی دستگاهی به نام پرژکتور اسلاید نشان می دهند.

رسانه ها

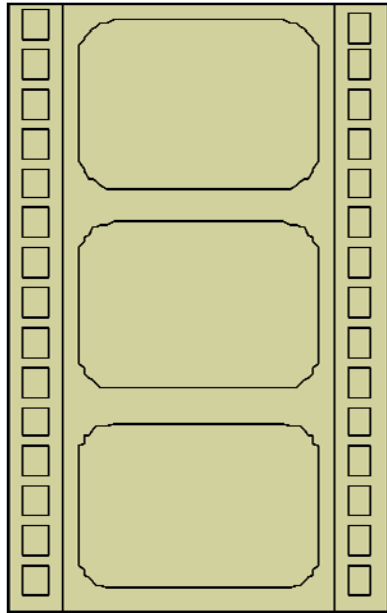
طلق شفاف

- طلق شفاف يك رسانه دیداري شفاف است که از تصویری رنگی یا سیاه و سفید بر روی سطحی از استات یا پلاستیک شفاف تشکیل شده است.
- دستگاهی که طلقهای شفاف را با آن نشان می دهند پرژکتور اورهد نام دارد.

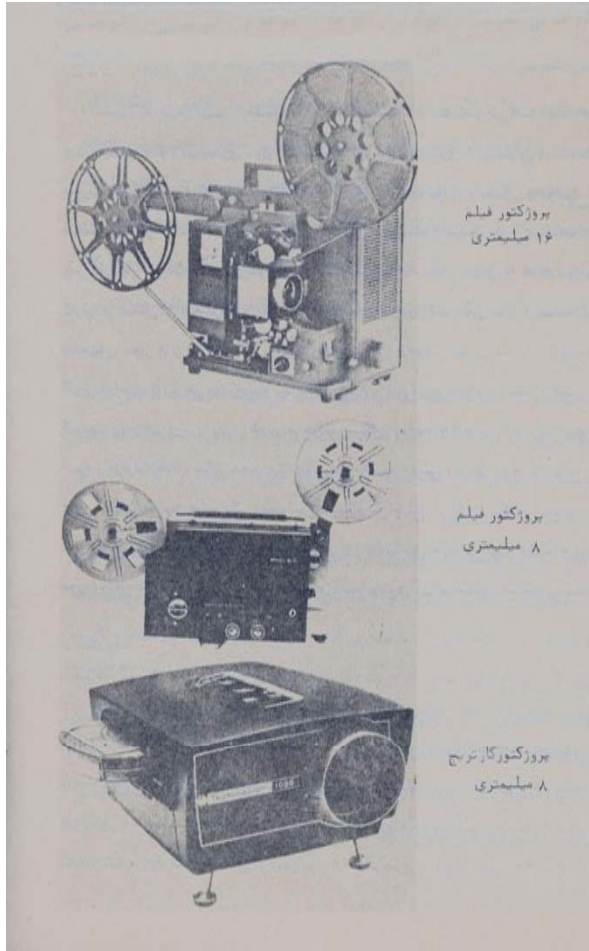
رسانه ها

فیلم

- فیلمها يك سلسله تصاویر ثابت هستند که پشت سر هم و با سرعت از يك جسم در حال حرکت تصویر برداري شده اند
- وقتی فیلمها ظاهر شده و به وسیله پرژکتور فیلم نشان داده شوند در بیننده ایجاد توهم حرکت را ایجاد می کنند. به هر کدام از تصاویر يك فریم می گویند.

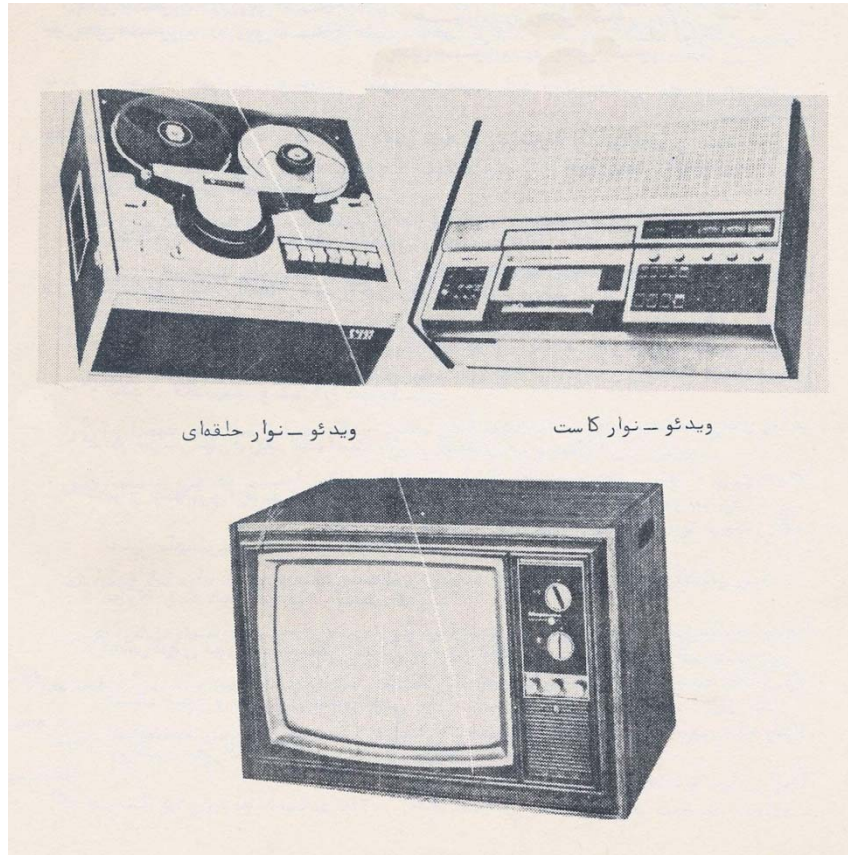
رسانه دستگاه نمایش فیلم

- برای نشان دادن فیلم از دستگاهی به نام پرژکتور فیلم استفاده می کنند. برای هر کدام از انواع فیلمها (بر حسب عرض فیلم) باید از پرژکتور خاص خودشان استفاده کرد.
- مثلا فیلمهای ۳۵ میلیمتری با پرژکتور ۳۵ میلیمتری

رسانه ها

نوار ویدئو

- نوارها و کاستهای ویدئویی مانند فیلم عمل می‌کنند و می‌توان آنها را برای رسیدن به همان هدفها به کار برد و چون دارای چهار ویژگی صدا، تصویر، رنگ، حرکت می‌باشند می‌توانند بسیاری از گیرنده های حسی را به کار گیرند.
- دستگاهی که به کمک آن نوار ویدئو را نشان می‌دهیم تلویزیون است.

رسانه ها کامپیوتر

- کامپیوترها ماشین هایی هستند که می توانند اطلاعات را ذخیره کنند، آنها را پردازند و هر وقت از آنها خواسته شود اطلاعات مورد نیاز را باز یابی کنند.
- آنها به سه نوع دسته بندی می شوند:
- ۱- کامپیوتر های بزرگ
- ۲- مینی کامپیوترها
- ۳- میکرو کامپیوترها

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com